Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...эмнай 1921 оной ...брин 21-һээ гарана | № 294 (14008) | 1972 оной декабриин 15, пятница | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, облпрофсоведтэ

...972—1973 ОНУУДАЙ ҮБЭЛЭЙ ҮЕДЭ ...ДУУҺА МАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ЕХЭЭР АБАХА, ...ЭЛЭДХЭХЭ ТАЛААР МАЛШАДАЙ ДУНДА СОЦИАЛИС ...МҮРЫСӨӨ ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

...72—1973 онуудай үбэлэй үедэ адууһа ...ашаг шэмэ ехээр абаха, бэлэдхэхэ та... малшадай дунда бүхэсоюзна социалис ...өө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-... ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ...С-эй 1972 оной ноябриин 16-най тог... бэелүүлэн, адууһа малай үбэлжэлгые ...й һайнаар үнгэргэхын тула, мал ажа... продуктнуудые ехээр абаха, бэлэдхэхын ...колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэ... ...н, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон ...элтэдэй эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүл... ...ула КПСС-эй обком, Буряадай АССР-эй ...трнүүдэй Совет, облпрофсовет ингэжэ ...бо:

...2—1973 онуудай үбэлэй үедэ мал ...й продуктнуудые ехээр абаха, бэлэдхэ... ...үлөө, малшадай бүхэсоюзна социалис ...өөндэ фермэ ба бригадануудай бүхы ...тивүүдые хабаадуулхын түлөө малша... ...ида эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэл... ...үргэн далайсатайгаар ябуулхыень кол... ...лон совхозуудай партийна, профсою... ...мсомолой организацинуудые, ВЛКСМ-... ...омые, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хү... ...рилэгшэдэй профсоюзай обкомые, хү... ...ажахын трестнүүдые, совхозуудай рес... ...анска нэгэлэлые, республикын хүдөө ...н министерствые, КПСС-эй райкомууд ...аймсоведэй гүйсэдкомуудые уялгалха.

...ууһа малай тоо толгой олошоруулжа, ...шэмыень дээшэлүүлхын хажуугаар, мя... ...үнлэгэ, һооһо ехээр абаха ба гүрэндэ ...аха талаар хараалагдаһан арадай ажа... ...сэб болон уялгануудаа амжалтатай бэе... ...байдаг ажалай түрүүшүүлэй, фермэ ...бригадануудай, түрүү ажахынуудай ...шэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ асуудал... ...анхарал хандуулха;

...рамм үбһэ, силос, сенаж ба һолоо... ...шаг үрэтэйгөөр хэрэглэхын түлөө тэ... ...гамтайгаар гаргашалха, адууһа малай ...лгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ талаар ...хэмжээнүүд ажахы бүхэндэ абтаха ...й. Малшадай ажалай бүтээсые дээшэ... ...ажаллаха ёһотой һайн эрхэ байдал ...та олгохо талаар зохихо хэмжээнүүд ...болоно.

...—1973 онуудай үбэлэй үедэ адууһа ...ашаг шэмэ ехээр абаха, бэлэдхэхэ талаар малшадай дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүд тухай» РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1972 оной декабриин 8-най тогтоолой ёһоор бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхим дүнгүүдые туйлаһан фермэ ба бригадануудай коллективүүдые, мал ажалай түрүүшүүлые шагнахын түлөө РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерство болон хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай, РСФСР-эй совхозуудай министерство болон хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотанууд бии болгогдоһон байна.

Автономито республиканууд, хизаар болон областьнуудай хүдөө ажахын ба профсоюзуудай эмхинүүдэй шиидхэбэреэр РСФСР-эй хүдөө ажахын совхозуудай министерствэнүүдэй болон хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай үмэнэһөө Хүндэлэлэй грамотануудаар шагналга эмхидхэгдэхэ.

Буряадай АССР-тэ иимэ шангууд бии болгогдобо гэбэл:

а) Колхоз, совхозуудай, хүдөөгэй бусад ажахынуудай түрүү фермэ ба бригадануудай коллективүүдые шагнахын тула тус тустаа 600-һаа 1000 түхэриг хүрэтэр 60 мүнгэн шан;

б) Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа гараһан түрүү малшадые шагнахын тула 80 түхэриг сэнтэй 175 үнэтэ бэлэг.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илаһан түрүү малшадта худалдахын тула «Москвич» түхэлэй 20 автомобиль, 130 мотоцикл 1973 ондо Буряадай АССР-тэ эльгээхыень Роспотребсоюзые РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалаа.

Санатори болон амаралтын байшангуудта амарха, аяншалгада ябаха хүнгэлэгдэһэн 100 путевко манай республикын мал ажалай түрүүшүүлдэ ВЦСПС хараалһан байна.

Социалис мүрысөөндэ эрхим һайн дүнгүүдые туйлаһан малшадые шагнахын тула республика дотор иимэ шангууд бии болгогдобо гэбэл:

а) Мүрысөөндэ һайн дүнгүүдые туйлаһан колхоз, совхозуудай отделени ба комплексно бригадануудые шагнахын тула 10 Улаан туг бии болгогдобо. Улаан тугаар шагнагдаһан коллективтэ 1000 түхэригэй мүнгэн шан барюулагдаха;

б) КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй Хүндэлэлэй грамотанууд бии болгогдоо.

Социалис мүрысөөндэ эрхим һайн дүнгүүдые туйлаһан фермэ ба бригадануудай коллективүүдтэ, түрүү малшадта Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаха зэргэтэй. Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан коллективүүдтэ иимэ мүнгэн шангууд барюулагдаха гэбэл:

һаалиин фермын коллективүүдтэ—тус тустаа 300 түхэригэй 40 шан;

хонишодой бригадануудта—тус тустаа 100 түхэригэй 100 шан;

гахайн фермэнүүдэй коллективүүдтэ—тус тустаа 200 түхэригэй 7 шан;

адуушадай бригадануудта—тус тустаа 100 түхэригэй 5 шан;

шубуунай фермын коллективүүдтэ—тус тустаа 200 түхэригэй 5 шан.

Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан түрүү малшадай тус бүридэнь 40—50 түхэриг сэнтэй үнэтэ бэлэг барюулагдаха зэргэтэй. Хамта дээрээ иимэ 250 бэлэг байха, тэрэ тоодо һаалиин ба мяханай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ—100, хонишодто—100, гахайн фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ—20, адуунай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ—15, шубуунай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ—15 бэлэг барюулагдаха болоно.

в) 1972 оной IV кварталай, 1973 оной I ба II кварталай дүнгүүдээр түрүү фермэ ба бригадануудай коллективүүдые, мал ажалай түрүүшүүлые оруулхын тула республиканска газетэнүүдтэ Хүндэлэлэй самбарнуудые бии болгохо.

Мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдые моральна ба материальна талаар урмашуулхын тула нэмэлтэ хэмжээнүүдые абахыень КПСС-эй райкомуудые, аймсоведэй гүйсэдкомуудые, колхозуудай правленинүүдые, совхозуудай дирекцинүүдые, ажахынуудай партийна, профсоюзай ба комсомолой организацинуудые уялгалха.

Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд аймаг болон ажахынуудта һара бүридэ, республика дотор кварталда нэгэ дахин согсологдожо байха болоно. 1972 оной IV кварталай, 1973 оной түрүүшын хахадай дүнгүүдые хараада абалсан мүрысөөнэй түгэс дүнгүүдые 1973 оной нюлиин 1-дэ гаргаха.

...РҮҮ КОЛЛЕКТИВҮҮДТЭ — ...ЙН БАЯРАЙ ...ҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ

...вет Социалис Республикануудай Союзай бай...гдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй бүхэсоюзна ...алис мүрысөөндэ эгээн эрхим үрэ дүнгүүдые ...һан, Буряадай Автономито Республикын пред...тинуудай, колхозуудай, эмхи зургаануудай ...коллективүүд КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй ...овно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Ми...рнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй Ойн баярай хүн...эй тэмдэгээр шагнагдаба:

...РЯАДАЙ ҺҮНЭЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ...УБЛИКАНСКА ҮЙЛЭДБЭРИИН НЭГЭДЭЛЭЙ.

...АБАЙКАЛЛЕС» КОМБИНАДАЙ БАРГАЖАНАЙ ...ПРОМХОЗОЙ,

...ГДАРИНАЙ ГЕОЛОГИЧЕСКА ЭКСПЕДИЦИИН, ...дохи РАЙОНОЙ ГИДРОГЕОЛОГИЧЕСКА ЭКСПЕ...ИИН,

...УРЖЕЛЕЗОБЕТОН» ГЭЖЭ ҮЙЛЭДБЭРИИН НЭ...ЛЭЙ,

...УРЯТЦЕЛИНСТРОЙ» ТРЕСТЫН БАРИЛГА-ХАБ...АЛГЫН 3-дахи УПРАВЛЕНИИН,

...МЕНСК ПОСЕЛОГТОХИ ТИМЛЮЙН ЦЕМЕН... ЗАВОДОЙ,

...ААН-ҮДЫН ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНТО ЛОКОМОТИВ...ОН ЗАҺАБАРИЛГЫН ЗАВОДОЙ,

...ХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГАЙ В. И. ЛЕНИНЭЙ НЭ...КЭТЭ КОЛХОЗОЙ,

...УУНЫН АЙМАГАЙ ЯРУУНЫН СОВХОЗОЙ.

Улаан-Үдын локомотивна депогой хүдэлмэришэд—электроаппаратна цехэй слесарьнүүд, коммунис ажалай ударнигууд Виктор Иванович Баландин Владимир Филиппович Боднюк хоёр ажалай үндэр бүтээсэ туйланад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Баландин В. Ф. Боднюк хоёр ажалдаа.

Буряадай барилгын управлениин механизациин управленидэ табадахи разрядай электро-гагнуурша, коммунис ажалай ударник Николай Романович Зайцев үни удаан ажаллажа, коллектив соогоо хүндэтэй болоһон. Тэрэ халаа-найнгаа нормо холо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Р. Зайцев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХААНАШЬЕ МАГТААЛТАЙ

Мухар-Шэбэрэй «Родина» колхоздо ород, буряад, татар, украин үндэһэ яһатан эбтэй эетэй, нэгэ бүлэ болон ажалладаг. Колхозой үйлэдбэриин ашаг үрэ жэл бүри дээшэлжэ байдаг. Табан жэлэй түрүүшын жэлдэ энэнь 60 процент байһан һаа, нёдондо 75 процентдэ хүрэһэн юм.

Шэмэрүүн хүйтэн уларилтай Буряад орон Хамид Бикмулинай хоёрдохи нютагынь болонхой. Тэрэнэй гэртэхин 1930 оной һүүл багаар аяар холын Татарһаа манай эндэ нүүжэ ерэһэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо 40 таран жэл үнгэрөө. Мүнөө Татарай АССР-һээ Мухар-Шэбэрэй «Родина» колхоздо нүүжэ ерэһэн айлнууд эндэ нютагжаа, гэр бүлэнь олошороо, үнэр баян болоо.

Х. Бикмулин МТМ-гэй автомастерскойдо хэдэн жэл удаагаар жолоошоноор ажаллана. Поли дээрэ ямаршье орёо нарин заһабарилга хэжэ шадаха түхеэрэлгэ болон зэр зэмсэгүүдээр хүсэд хангагдаһан тэрэнэй автомашина хододоо бэлэн байдаг.

Поли, нуга сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөлгэдэ, ойдо барилгын модо бэлэдхэлгэдэ, малай байрануудта үбһэ тэжээл зөөлгэдэ, һолоомо суглуулгада элсүүлэгдэжэ байһан трактор, автомашина болон бусад түхеэрэлгэнүүдэй эбдэрээ һаань, байра дээрэнь түргэн заһабарилга хэхээр автомашинаяа ходо бэлэн байлгаха хэрэгтэй бшуу — гээд, Хамид Бикмулин хөөрэнэ.

Б. ЖАМБАЛОВ.

Улаан тугаа алданагүй

...эй үедэ «Бурятце...ой» трестын барилга... ...еспубликымнай хүдөө ...дта тон ехэ барилга ...һуурин тосхонуудта ...рээрэлэй, һургуули, ...байшангууд олоор ...жа, халуун уураалаар ...улагдана. Тус трес...лгашад үнгэрһэн жэл ...лион түхэригтэ ба...эһэн һаа, байгша он ...миллион 79 мянган ...барилга хэхээр ...абаһан юм. Энэ даа...үүргэхын тула ба...ад социалис мүры...эдэбхитэйгээр хабаа...а, эршэмтэй шангаар ...н байна.

697-дохи оньһожоруулагдамал нүүдэл колонныи барилгашад ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шададаг. Эдэнэр шэнэ онол арга, оньһон техникэ үргэнөөр хэрэглэнэ. Энээнэй ашаар лэ түргэнөөр, һайн шанартайгаар барилга хэжэ, хүдөө ажалшадай магтаалда хүртэнэ. Энэ колоннын барилгашад жэлэй эхинһээ социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, дамжуулгын Улаан туг алдангүй абажа ябана. Эдэнэр 1.935 мянган түхэригтэ барилга хэхэ жэлэйнгээ даабари бүри октябриин 9-дэ дүүргэжэ, жэлэй дүүрэтэр үшөө 300 мянган түхэригэй барилга хэхээр уялга абаһан. Байгша оной арба нэгэ һарын дүн хараад үзэхэдэ, 697-дохи оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын барилгашад үгэдөө хүрэхөөр лэ хэбэртэй.

1010-дахи оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын барилгашад Хурамхаанай, Баргажанай аймагуудай хүдөө ажалшадта гэр байрануудые барина. Эдэнэр барилга хэхэ һара бүриингөө даабари амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Энэ колоннын коллективые үнинэй коммунист Василий Александрович Петелин хүтэлбэрилнэ. Василий Александрович ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадана. 1010-дахи оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын барилгашад 1.715 мянган түхэригтэ барилга хэхэ даабаряа декабриин 4-дэ дүүргэжэ, жэлэй дүүрэтэр үшөө ехэ барилга хэхээр зориғжонхой.

355-дахи нүүдэл колоннын барилгашад түргэнөөр, һайн шанартайгаар барилга хэхэ гэжэ яһала эрмэлзэнэ. Эдэнэй бодхооһон байрын гэрнүүд, кошара фермэнүүд һайн сэгнэлтэдэ хүртэдэг. Энэ колоннын барилгашад юһэдэхи табан жэлэйнгээ хоёрдохи жэлэй даабарие болзорһоонь урид декабриин 8-да дүүргэһэн тухайгаа мэдүүлбэ.

«Бурятцелинстрой» трестын барилгашад байгша оной арба нэгэ һара соо 16 миллион 55 мянган түхэригэй барилга хээд байна. Жэлэйнгээ даабари декабриин 27-до дүүргэхэ гэһэн уялгаяа барилгашад һаяшаг шэнэлбэ. Тингэжэ декабриин 23-да даабаряа дүүргэхээр зориғжонхой.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

ФКП-гэй XX СЪЕЗД

СЕНТ-УЭН. ТАСС-ай корр. В. Иорданский ингэжэ дамжуулба: Францийн Коммунис партиин XX съезд декабриин 13-най үдэр Парижай оршондохи Сент-Уэн гэжэ хүдэлмэришэдэй райондо баярай оршон байдалда нээгдээ.

ФКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, Дээдэ Сөнэ департаментын партийна федерациин секретарь Люсьен Матэй съездые нээбэ. Тиихэдээ съездын делегадууд болон айлшадые, тэрэ тоодо КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов түрүүтэй КПСС-эй делегацие халуунаар амаршалаа.

Съезд дээрэ зүблэхэ асуудалнууд:

ФКП социализмын зам нээхэ демократическа правительствын түлөө, социальна дэбжэлтын, сүлөөтэ байдалай, эб найрамдал ба национальна хүгжэлтэ хангаха политикын түлөө арадай холбооной түрүү зэргэдэ:

«Юманите» Францийн хүдэлмэришэн ангиин ба арадай тэмсэлдэ:

Партиин уставта хубилалтануудые оруулха тухай;

ФКП-гэй хүтэлбэрилхы органуудай һунгалта.

ФКП-гэй Генеральна секретариин орлогшо нүхэр Жорж Марше зүблэхэ зүйлэй нэгэдэхи асуудалаар элидхэл хэбэ.

„МОЛНИ—2" ДЭГДЭЭГДЭБЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

Дэлхэйе тойрон ниидэдэг хэмэл ододые хэрэглэхэ хэлхээ холбооной системэнүүдые саашадань нарижуулха программатай зохилдуулан, сантиметр диапазонтой долгин соогуур дамжуулга хэхэ аппаратуратай «Молни-2» гэжэ хэмэл одон 1972 оной декабриин 12-то огторгойдо холуур түхеэрэлэн ниидэхэ замда Советскэ Союзһаа дэгдээгдэбэ.

«Молни-2» гэжэ хэлхээ холбооной хэмэл одон Советскэ Союз доторхи холын телефонно-телеграфна радио-холбооной оньһон түхеэрэлгэ ашаглахада, «Орбитын» ба уласхоорондын харилсаа холбооной пунктнуудта СССР-эй Түбэй телевидениин программануудые дамжуулхада туһалха зорилготой юм.

Дэлхэйн хойто хубида дээдэ захань 39 300 километр, дэлхэйн урда хубида доодо захань 470 километр зайтай замбуулинай замда энэ хэмэл одон гаргагдаа. Дэлхэйе 11 час 45 минутын турша соо, 65,3 һөөлжүү замаар тойрон дабшана.

Телевидениин программануудые дамжуулха олон каналтай холын радио-холбоо бэелүүлхэ аппаратураһаа гадна, мүн командно-хэмжэн тодорхойлдог оньһон түхеэрэлгэнүүдэй аппаратура, тэрэшэлэн хэмэл одоной зүг шэг тодорхойлхо, замыень залаха, элшээр хангаха түхеэрэлгэнүүд тэрээн дээрэ тодхогдонхой.

СОВЕТ-ЧЕХОСЛОВАК ХУРАЛДААН

ПРАГА. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай, КПЧ-гэй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай эмхидхэһэн, «КПСС-эй XXIV съездын, КПЧ-гэй XIV съездын шиидхэбэринүүд дотор заагдаһан партийна байгуулалтын ленинскэ гол ёһонуудай интернациональна удха шанар» гэһэн асуудалтай совет-чехословак хуралдаан декабриин 12-то эндэ нээгдээ. Хуралдаанай хүдэлмэридэ КПСС-эй ба КПЧ-гэй научна эмхи зургаануудай эрдэмтэд, Чехословакиин түбэй ба областной партийна, гүрэнэй зургаануудай, нийтын эмхинүүдэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хабаадана.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, ВЦСПС-тэ

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет болон ВЦСПС Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эгээн эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаһанайнь түлөө 3038 предприятиин коллективүүдые, колхозуудые, организацинууд ба эмхи зургаануудые КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй Ойн баярай хүндэлэлэй тэмдэгүүдээр шагнаха гэжэ тогтоогоо.

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет болон ВЦСПС Советскэ Союзай баярай ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илагшадые халуунаар амаршалаад, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэр бүхы союзна республикануудай арадуудай бата нэгэдэлэй шэнэ жэшээ, Ленинскэ Коммунис партие тойрожо тэдэнэй нягтаар жагсалгын, интернационализмын, бүхы арадуудай хани барисаанай ба һаналаа нэгэдэлгын гол ёһонуудта үнэн байлгын гэршэ болохо гээд батаар этигэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө оролдосотой нэтэрүүгээр тэмсэхыень, юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэлэй—1973 оной арадай ажахын түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень хүдэлмэришэн ангие, колхозно таряашадые, совет интеллигенцие КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет болон ВЦСПС уряална.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулжа, дайшалхы, политическэ бэлэдхэлэй талаар эгээн эрхим амжалтануудые туйлаһан, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгэй соединенинүүд, частьнууд, корабльнууд, сэрэгэй һургуулинууд ба сэрэгэй эмхи зургаануудые КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Ойн баярай хүндэлэлэй тэмдэгүүдээр шагнаха гэжэ тогтообо.

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө тэмсэхэдээ онсо шалгарһан сэрэгэй кол...тивүүдые халуунаар амаршалаад, солдадууд болон матросууд, сержантнууд ба старшинанууд, прапорщигууд болон мичманууд, офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд социалис Эсэгэ ороноо хамгаалха тухай Ленинэй захяа заабаринуудые бодото дээрэнь бэелүүлэн, манай ороной арадуудай бата нэгэдэлэй ба хани барисаанай бэелэл болоһон Совет гүрэнэй өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые саашадаа улам бэхижүүлхэ, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгохын түлөө оролдосотой нэтэрүүгээр тэмсэхэ, сэрэгэй ба политическэ эрдэм мэргэжэлээ саг үргэлжэ нарижуулан һайжаруулха, сэрэгүүдэй дайшалхы бэлэн байлгые улам дээшэлүүлхэ гээд батаар этигэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Орооһо таряа, саахарай свёкло болон газар тарялангай бусад продуктнуудые бүри ехээр ургуулжа абаха, гүрэндэ худалдаха талаар ехэ амжалтануудые туйлаһанайнь, ургаса хуряалгын үедэ ажалай шэн габьяа гаргаһанайнь түлөө Казахай, Белоруссиин, Литвагай, Латвиин, Эстониин союзна республикануудай, Алтайн ба Красноярска хизаарнуудай, Эрхүүгэй, Кемеровскэ, Курганска, Новосибирскэ, Омско, Томско, Тюменскэ областьнуудай, Тувын АССР-эй олохон колхознигуудые, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ажахын механизаторнууд ба мэргэжэлтэдые, «Сельхозтехникын», бэлэдхэлэй ба транспортна эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые, тэрэшэлэн партийна, Соведүүдэй, профсоюзна ба комсомолой органуудай хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнаба.

Ургаса хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадаһан городуудай предприятинуудай, барилгануудай, промышленна түбүүдэй хүдэлмэришэд, студентнэрэй отрядуудай залуушуул шагнагдагшадай дунда бии.

КПСС-эй ДЕЛЕГАЦИ ФРГ-дэ

БОНН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Н. Ф. Васильев (делегациин хүтэлбэрилэгшэ), КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын таһагай хэлтэсые даагша Д. Н. Мочалин гэгшэдһээ бүридэһэн КПСС-эй делегаци Германиин Компартиин Правлениин уряалаар Кельндэ ерэбэ.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулан, Баруун Германиин коммунистнуудай бэелүүлжэ байгаа хэмжээ ябуулгануудта КПСС-эй делегаци хабаадаха байна.

ОРОДОЙ УРАН ГАРТАНАЙ УГАЛЗАНУУД

МОСКВА. (ТАСС). «Ородой мастернууд» гэһэн арадай искусствын выставкэ РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной салон соо декабриин 13-да нээгдээ. Россин Федерациин Архангельска, Вологодско, Горьковско, Ивановска, Пензенскэ, Рязанска, Ярославска ба бусад областьнуудай уран гартанай 800 шахуу зохёол бүтээлнүүд эндэ табигдаа.

Эдэнь СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдана.

СССР-эй ВДНХ-да 10 МИЛЛИОНДОХИ ХҮН ЕРЭЖЭ ХАРАБА

Декабриин 11-дэ 10 миллиондохи хүн СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ ерэжэ хараа. Тэрэ — Ленинградай «Электропульт» заводой наладчик Александр Георгиевич Михайлов байба.

Энэнь ороной гол выставкын бүхы түүхэдэхи эгээн ехэ тоо болоно. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо, союзна республикануудай үдэрнүүдтэ зорюулжа, ВДНХ-гай павильонууд дотор эмхидхэгдэһэн экспозицинуудай угаа ехэ һонирхол үүсхэжэ байһыень энэ баримта гэршэлнэ.

А. Г. Михайлов Залуушуулай научно-техническэ зохёол бүтээлнүүдэй выставкэ харахаяа Ленинградай комсомолой бүлэг хүдэлмэрилэгшэдтэй ВДНХ-да ерэһэн байгаа. СССР-эй ВДНХ-гай директор К. И. Михайлов 10 миллиондохи айлшание амаршалаад, тэрээндэ СССР-эй ВДНХ-гай дурасхаалай медаль, тусхай бэлэг ба сэсэгүүдые барюулба. Украинын ССР-эй үдэрнүүдые үнгэргэлсэхын тула ВДНХ-да ерэһэн делегациин гэшүүн, Украинын Арадай ажахын түрүү дүй дүршэлэй выставкын директор В. Ф. Славгородский Александр Георгиевичые мүн лэ амаршалаад, тэрээндэ дурасхаалай бэлэг барюулба.

(ТАСС).

Комсомолой сэдьхэбэйдэл

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛЫЕНЬ ДЭМЖЭЖЭ...

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ комсомолшууд болон залуушуулай оруулдаг хубитань хэндэшье мэдээжэ ааб даа. Энээниие манай колхозой залуу үетэнэй ажал хүдэлмэри дээрэһээ эли тодоор хаража боломоор.

«Дружба» колхозой комсомолой организацида 52 хүн тоологдоно. Энэмнай ехэхэн хүсэн гээшэ. Тэдэниие ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, үйлэдбэриин һалбаринууд дээрэ зүбөөр хубаарилан табиха, эрдэм мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ асуудалнууд ажахын ВЛКСМ-эй комитедэй гол зорилгонууд болоно.

Комсомолшуу д а й м н а й олонхинь—41 хүн колхозой үйлэдбэриин гол һалбари дээрэ ажаллажа байдаг юм. Тэдэнэй юһэниинь мал адуулагшаар, арбан хоёрынь һаалишанаар, 6 хүн хонишоноор хүдэлнэ. Манай колхоз газар тарялан ехээр эрхилдэг ажахынуудай нэгэн юм. Комсомолой 14 гэшүүн механизатораар хүдэлнэ.

ВЛКСМ-эй комитет комсомолшуудай зэргэ олошоруулха талаар яһала ажал ябуулдаг гээшэ. Нэн түрүүн үйлэдбэри дээрэ һайнаар ажалладаг залуушуулые комсомолдо абаха гэһэн эрилтэ табигдана. Байгша ондо залуу 15 хүбүүд, басагад ленинскэ комсомолдо абтаһан байна.

Ажал хүдэлмэридөө оролдосотой һайнаар хандажа, эрхим үрэ дүнгүүдые туйладаг комсомолшууд ажахыдамнай олон. Тэдэнэй дундаһаа эрхимэй эрхимүүд шэлэгдэжэ, Коммунис партиин зэргэдэ зууршалагдана. Колхозой ВЛКСМ-эй комитедэй зууршалгаар энэ жэлдэ комсомолой 4 гэшүүн КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаһан байна.

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ комсомол-залуушуулые олоор хабаадуулха, тэдэнэй үүргэ болон харюусалгые дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды ажал ябуулагдана. Колхозой гү, али отделениин комсомолшуудай хамтын суглаан, мүн ВЛКСМ-эй комитедэй заседани зарлагдажа, союз доторой, соёл гэгээрэлэй, ажахын асуудалнууд зүбшэгдэжэ байдаг гээшэ. Хоёрдохи отделениин комсомолой организациин хамтын суглаанууд саг болзортоо зарлагдажа, һайн бэлдэлгэтэйгээр, эмхитэйгээр үнгэрдэг байха юм. Суглаануудай үзэмжэдэ шухала асуудалнууд табигдана. Отделениин парторганизациин секретарь нүхэр Батомункуев Н. Л. комсомолой организацида ехэ туһа хүргэжэ байдаг.

Хабарай тарилгын, тэжээл бэлдхэлгын, ургаса хуряалгын үедэ комсомол-залуушуулай звенонууд эмхидхэгдэжэ, тэдэнэй дунда социалис мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэнэ. Һаалиин фермэдэ, залуу малай гүүртэдэ, хонидой отарада хүдэлдэг комсомолшууд болон залуушуул хоорондоо мүрысэн ажалладаг заншалтай. Колхозой ВЛКСМ-эй комитет ажахын правлени ба парткомтой хамта залуушуулай мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолоод, эрхимлэжэ гарагшадыень али болохоор урмашуулжа байдаг юм.

Нийтын мал ажалда хүдэлдэг колхозниигуудта комсомол-залуушуул нилээд ехэ туһа хүргэнэ. Хүдөө ажахын шухала кампаниинуудай үедэ залуушуулай хүсөөр субботник, воскресниигүүд ходо үнгэргэгдэнэ. Силос ба сенаж даралгын, малай үбэлжэлгэдэ бэлдэлгын үедэ оло дахин воскресниигүүд үнгэргэгдөө. Ахалагша хонишод С. Ямпилов, О. Дамбаева гэгшэдэй отарануудай хонидой байрануудые заһабарилха, дулаалха хэрэгтэ комсомолшууд, залуушуул ехэ туһа хүргэһэн байха юм.

Колхозой ВЛКСМ-эй комитет, отделениинүүдэй эхин организацинууд колхозниигуудай дунда ябуулагдадаг соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулха, тэрээндэ залуушуулые хабаадуулха талаар горитой ажал ябуулна. Үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ комсомолой 7 гэшүүнһээ бүридэһэн агитбригада эмхидхэгдэһэн байгаа. Тэрэнь ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаа бэлэй.

Агитбригадын гэшүүд саһаар ябажа, колхозой малай фермэ, отарануудта хүрэһэн юм. Тэдэнэр малшадай дунда түрэл оронойнгоо хүгжэлтэ тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө, ажалдаа эрхим дүнгүүдтэй малшадай фото-зурагуудые буулгажа, колхозой Хүндэлэлэй самбарта гаргаа. Малшадта шэнэ газетэ, журналнуудые абаашаһан, дайшалхы хуудаһанууд болон бюллетеньнүүдые гаргаһан, фермэ ба отарануудые харуулан ойлгуулха зүйлнүүдээр шэмэглэһэн байха юм. Тиихэдэ малшадай ажалда нилээд туһалалсаһан байгаа.

Уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ комсомолшууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Энэ талаар хоёрдохи отделениин залуушуулай эдэбхи үүсхэлые онсолон тэмдэглэмээр. Һони һонин репертуартай концертнүүдые бэлдэжэ, колхозой түбэй, отделениинүүдэй клубуудта табижа байдагбди. Гансал өөһэдынгөө колхозниигуудта наада харуулаад, ажалаа хизаарланагүйбди. Манай уран һайханай бүлгэмэй эдэбхитэд Алтайн, Мөөрөөшын совхозуудай хүдэлмэришэд, «Заря» колхозой гэшүүдтэ айлшалжа, һонирхолтой концерт харуулаа.

Залуушуулай дунда элдэб янзын асуудалаар диспут, асуудал ба харюугай, мүн амаралтын үдэшэнүүд үнгэргэгдэнэ. Ехэ-Худэриин соёлой байшанда «Залуу үетэн империализмые элиршэлэн харуулна» гэһэн темээр тусхай үдэшэ һаяхан болоо. Тэрэниие бэлдэлгэдэ дунда һургуулиин багшанар бидэндэ ехэ туһа хүргөө. Энэ вечер эмхитэйгээр, удха түгэлдэрөөр үнгэрөө гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Колхозой комсомолшуудай олонхинь мал ажалда, механизатораар ажаллана гэжэ түрүүн хэлэгдээ һэн. Тэдэнэй дундаһаа ажалдаа һайн үрэ дүнгүүдые туйладаг залуушуул олон юм. ВЛКСМ-эй гэшүүн Александра Дамбаева колхозой, мүн аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Энэ нүхэр байгша оной январь—октябрь һаранууд соо үнеэн бүриһөө 2070 килограмм һү һаагаа. Тэрэнэй үрэ дүн ехэтэй ажалые онсолон тэмдэглэжэ, ВЛКСМ-эй Хяагтын райком нэрыень һиилэһэн часаар, Хүндэлэлэй грамотаар шагнаһан байна.

Ехэ-Худэриин һаалиин фермэдэ комсомолой гэшүүн Галина Дампилова хүдэлдэг. Энэ нүхэр манай колхозой эрхим һаалишадан тоодо ороһоор үнинэй. Ажалдаа коммунис ёһоор хандажа, бухы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ зорюулан хүдэлнэ. Энэ жэлэй арба һарын дүнгүүдые согсолходо, үнеэн бүриһөө 2141 килограмм һү һааһан байба. Тэрэнэй ажалай дүнгүүд эрхимээр сэгнэгдэжэ, ВЛКСМ-эй райком СССР-эй баруун зүгэй городуудаар аяншалха путевкоор, колхозой правлени ба партком нэрыень һиилэһэн часаар шагнаа һэн.

Һаалишад - комсомолшууд Татьяна Цыденпилова, Любовь Будаева гэгшэд баһал һайнаар ажаллана. Эдэнэр жэлэй түрүүшын арба һара соо даажа абаһан үнеэн бүриһөө 1812—1702 килограмм һү абажа, түрүү зэргэдэ ябана. Хонин ажалда хүдэлдэг комсомолшуудай дундаһаа Раиса, Тамара Дамбаеванууд, Мария Ямпилова гэгшэд һайн үрэ дүнгүүдтэй. Тэдэнэй хүдэлдэг отарануудай хонишод энэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 89—101 хурьга абажа түлжүүлээ. Мария Ямпилова колхозой правлениин, партийна, комсомолой комитедүүдэй зууршалгаар хүдөө ажахын техникумдэ ороод, мүнөө һайнаар һуралсажа байна.

Энээн дээрэһээ харахада, колхозой комсомолшууд болон залуушуул ажахынгаа бүхы һалбаринуудые түргөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ хубитаяа яһала оруулна гэжэ тэмдэглэмээр. Нийтын адууһа малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, үбэлэй үедэ ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ комсомолшуудай эдэбхи үүсхэлые, эрмэлзэлые хабаадуулха гэһэн зорилго ВЛКСМ-эй комитет урдаа табина.

И. НАМСАРАЕВ,
«Дружба» колхозой комсомолой комитедэй секретарь.

Хяагтын аймаг.

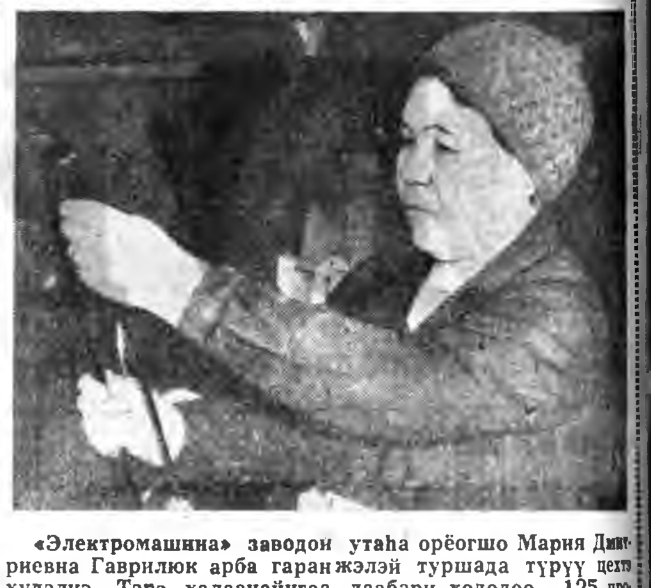

«Электромашина» заводой утаһа орёогшо Мария Дмитриевна Гаврилюк арба гаран жэлэй туршада түрүү цехтэ хүдэлнэ. Тэрэ халаанайнгаа даабари хододоо 125 процент дүүргэнэ. Мария Дмитриевнагай тушааһан продукци хододоо эрхим шанартай байдаг.

ССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй вахтада жагсаха зуураа, тэрэ жэлэйнтээ даабари болзорһоонь урид дүүргээ. Мүнөө түрүү хүдэлмэришэн 1973 оной түсэбөөр ажаллажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Д. Гаврилюк ажалдаа.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

МАЛ АЖАЛ— ГОЛ ШУХАЛА ҺАЛБАРИ

ТОМО ТУГАЛНУУД

ОРДЖОНИКИДЗЕ. Осетин хүдөө нютагуудай ажалшад СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын тула бэлдэжэ байна. Дигорско районой «50 лет Октября» колхозой малшад гүрэндэ мяха худалдаха социалис уялгануудаа республикын ажахынуудай дундаһаа түрүүлэн дүүргэбэ. Эдэнэр түсэбһөө гадуур 100 центнер продукци тушаагаа. Гүүртэнүүдые даадаг Владимир Тадеев, Виктор Батыров габшагайгаар ажаллана. Тус бүридөө 20—20 толгой бурууңуудые даагаад, шэгнүүрыень сүүдхын 700 граммаар нэмээнэ. Энэнь түсэбһөө хоёр дахин шахуу ехэ байна.

Мал ажалай продукци бүри ехээр үйлэдбэрилхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхые уряалһан парти, правительствын урлада харюу болгон, ажахынуудай гүүртэнүүдые даагшад жэлэй дүүрэтэр үшөө 200 центнер мяха гүрэндөө худалдаха гэжэ шиидэээ.

(ТАСС).

ЗУНАЙНГАА БЭЛШЭЭРИНҮҮДТЭ ҮБЭЛЖЭХЭНЬ

ЕРЕВАН. 6 мянга гаран толгой хонид ба үхэр Вирденисскэ районой бэлшээринүүд дээрэ үбэлжэхэеэ үлэбэ. Хадалиг газарай бэлшээринүүдтэ үхэрэй, хонидой байранууд баригдаа, гурба мянга шахуу тонно тэжээл бэлдэгдээ.

Эндэ, далайн нюруућаа 2 мянга гаран метр дээрэ газарта, малшадай ажаһууха, ажаллахада таарамжатай байдал хангагдаа: электрын элшэ дамжуулха лини татагдаа, радио болон телефонон холбоон татагдаа. Хонишод, үхэршэд бардам хүрэхэ эдеэ хоолоор хангагданхай.

— Хадалиг газарай бэлшээринүүдтэ аятай зохид байра байдалай хангагдаһанай ашаар, колхозууд болон совхозууд жэл бүри малаа тобир тарганаар үбэлжүүлдэг болоо, — гэжэ республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо В. Г. Серойян ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. — Нигэжэ ехэ мяха абаха нэгэ арга олдоо.

Мүнөө жэлдэ Арменийн хадалиг газарай бэлшээринүүдээр 20 мянга гаран толгой хонид, үхэр үбэлжэхэ юм.

(ТАСС).

ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭДЭГ КОЛХОЗНО ФАБРИКАНУУД

ВИЛЬНЮС. «Аушра» колхоздо тодхогдоһон тусхай лини (түхеэрэлгэ) Расейнскэ районой ажахынуудай бүхы тэжээлээ гээлтэ хоролтогүйгөөр хэрэглэхэ, үрэ шэмыень дээшэлүүлхэ арга олгоо. Тэжээл буйлуулдаг агрегадуудай хэдэ хэдэн узел, транспортер болон бусад түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэжэ, хартаабха буйлуулха оньһон жоруулагдамал лини ухаалан бүтээгээ. Тэндэ хартаабхань угаагдажа, шорой шобоһоо һалгаагдаад хатаагдаг, һүүлээрнь гурил болгогдодог юм. Тиимэ лини час соо хахад тонно гурил татажа гаргаха аргатай.

Мүнөө нимэрхүү «фабриканууд» Литвагай олон ажахынуудта бии болгогдоо.

ҮБЭЛЖЭЛГЭ — НЭГЭДХЭМЭЛ ТҮСЭБӨӨР

ЯСИНОВАТАЯ. (Донецкэ область). Районой ажахынууд гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ. Һаалишад үнеэн бүриһөө үдэр бүхэндэ дунда зэргээр 6,2 килограмм һү һааһан байна. Бүхыдөө 14 мянган үнеэтэй юм. Зарим ажахынуудта үнеэн бүриһөө үдэр бүхэндэ 9 килограмм һү һаана.

Колхоз, совхоз бүхэн үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдээ. Малшад бүдүүн, холисо тэжээлнүүдээ шанаржуулха гэжэ оролдоно. Тэжээл эдихэ, ууралаар зөөлэрүүлхэ арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Малай тэжээлдэ хэрэглэгдэдэг ороoһон холисо тэжээл болгогдоно. Тус районой ажахы бүхэндэ үбэлжэлгэ үнгэргэхэ нэгэдхэмэл түсэб табихадаа, түрүүшүүлэй дүй дүршэл ба эрдэм наукын туйлалтануудые хараада абана.

Тиимэ түсэб мүн лэ һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэриие үдэр бүри хинажа, малшадай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые саг дары согсолон гаргаха арга олгоно.

(ТАСС).

ДЕКАБРИИН УРГАСА

ГРОЗНЫЙ. Үбэлэй эхилээшье һаань, Шелковской районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой фермын дэргэдэхи участогһаа ногоон набша хуряаһаар. 115 гектарай талмай дээрэһээ мүнөө жэлдэ хоёрдохёо ургаса абаба. Ешмээн хуряаһанай һүүлээр обёос, горохой холисо тарил юм. Механизаторнууд гектар бүриһөө 80 центнер тэжээл хуряана. Тракторнай фетэнүүд тиимэ тэжээл үнеэдтэ таһалгаряагүй асаржа эдюулнэ. Эдэнь январиин 1 болотор нимэ тэжээл хангаха хүсэлэнтэй.

Районой бусад ажахынууд үбэлжэлгэдэ мүн лэ һайнаар бэлдээ. «Красный пахарь» колхоздо, жэшээнь, людның сенаж түсэбһөө арбан дахин ехээр, витаминтай гурил хараалагдаһанһаа 3 мянган центнер үлүү ехээр бэлдээ.

(ТАСС).

Улаан-Үдын локомотивна депогой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай дунда СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ. Депогой автоматна цехтэ Иван Корнеевич Алексеев эрхим слесарь гэжэ суурхадаг. Иван Корнеевич коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тэрэ халаан бүриингөө даабариие 130—140 процентээр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. К. Алексеев ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ТАРГАН МАЛ АЛИШЬЕ ТАЛААРАА ОЛЗОТОЙ

Захааминай аймагай колхоз, совхозуудай үхэршэд СССР гүрэнэй тогтоһоор алдарта 50 жэлэй ойн баярые шэн зоригто ажалай бэлэгүүдээр угтахын тула, бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсоһоноо мэдүүлээ бэлэй. Ажахынуудай үхэршэд мал ажалһаа абтадаг продуктнуудые гүрэндэ тушааха талаар горитойхон ажал ябуулаа гэжэ онсо тэмдэглэхэ шухала.

Захааминай аймагай колхоз, совхозууд гүрэндэ гадартай тарган мяха тушааха гурбан кварталай түсэбөө 3.079 центнерээр, һү 3.240 центнерээр үлүүлжэ шадаа. Нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэхэ болбол аймагай ажахынуудта үхэр 2.367, хонид 5.000, морид 692-оор олон болоо.

Гүрэндэ мяха худалдаха 9 һарынгаа түсэб «Коммунизмын зам» колхоз 143 процент, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 115 процент, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 111, Баянголой, Далахайн совхозууд тус бүридөө 124—115 процент дүүргэжэ, аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гараба.

Зунай түнга ногоондо үхэр малаа бэлшээн таргалуулха, шахаха хүдэлмэриие ажахынууд эрхим һайнаар ябуулаа. Аймагай ажахынуудай гүрэндэ тушаагдаһан бүхы малай 94 процентнь, хонидой 60 процентнь «эрхим тарган» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Тус ажахынууд гүрэндэ хүндэ шэгнүүртэй 973 хашараг тушааһанай ашаар худалдан абаха сэнгһээ дээшэ 205,7 мянган түхэриг нэмэжэ абаа. Энэнь нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэхэ болбол, 91 мянган түхэригөөр дээшэлээ бшуу. Гансал «Коммунизмын зам» колхоздо тарган мал тушааһанайнгаа түлөө худалдан абтаха сэнгһээ гадуур 35,8 мянган түхэриг түлэгдөө.

Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ аймагай ажахынуудай гүрэндэ ябуулһан үхэр бүрөө 13 килограммаар таргалуулжа шадаһанай ашаар, тооень үсөөрүүлһэн, ондоогоор хэлэбэл, 62 тонно мяха алмаһан болоно бшуу. «Победа» колхозой гүрэндэ тушаагдаһан шахамал бүхэн дунда зэргээр 370 килограмм болоо. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо тус бүриинь шэгнүүр 26 килограммаар ехэ болоо.

1971—1972 онуудай намар, үбэлэй туршада шахагдаһан 2.239 үхэрэй 1996-нь байгша оной нэгэдэхи кварталда гүрэндэ тушаагдахадаа «эрхим тарган» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Энэнэй ашаар аймагай колхоз, совхозууд 52 тонно мяха алмаа.

Зунай холын бэлшээридэ гаргагдаһан 13.007 үхэр 97 гүүртэ болгогдоһон юм. Энэ хугасаада малшад үхэр бүхэнөө дунда зэргээр 95 килограммаар нэмээтээ гэхэ гү, али бүхыдөө 11.356 центнерээр шэгнүүрыень дээшэлүүлээ. Жэшээнь, Баянголой совхозой бэрхэ үхэршэн Г. А. Эрдынеева харууһалжа байһан хашараг бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдөө 1316 граммаар, Далахайн совхозой үхэршэн С. Б. Сахияев 1.313 граммаар нэмээжэ, аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гараа. Хэрбээ 1971 ондо зунай туршада үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхын туршада 1.000 граммаар нэмээжэ шадаһан малшад 10 байһан һаа, харин мүнөө жэлдэ 38 үхэршэд нимэ үндэр үрэ дүн туйлаа.

Аймагай ажахынуудта 1973 оной 1 кварталда тушаагдахаар хараалагдаһан 2 мянган хашараг шахагдажа байнхай. Мүнөө үедэ шахамал бүхэн 272 килограмм болоно. Эндэхи малшадай үгэ бата.

Захааминай аймагай хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абаха ба шанарыень шалгаха талаар гүрэнэй инспектор нүхэр Очиров энэ талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулна гэжэ онсо тэмдэглэхэ шухала. Дээрэ дурдагдаһан тоо, баримтанууд эдэ нүхэдэй ойлгуулламжын хүдэлмэри колхоз, совхозуудта үргэнөөр ябуулдагынь гэршэлнэ.

Аймагай үхэршэд тарган мяха гүрэндэ тушаахада алишье талаараа аша туһатай гэжэ гүйсэд ойлгоно.

Л. ПЕТИНОВ,
Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абаха ба шанарыень шалгаха талаар гүрэнэй ахамад инспекторэй орлогшо.

ОРОЛДОЛГЫН ХҮСЭН

XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Хуруудай һүнэй фермын коллектив үнгэрэгшэ хоёр һарын туршада түрүүлжэ ябана. Фермые даагшаар коммунист Ефим Григорьевич Куприянов ажалладаг юм. Энэ ажалша бэрхэ коллектив ноябрь һарада һү һааха түсэбөө 24 центнерээр үлүүлжэ, гүрэндэ һү худалдаха һарынгаа түсэб 190 процент дүүргэжэ шадаа. Түрүү һаалишан Ксения Николаева 11 һарын туршада үнеэн бүриһөө 2.567 килограмм һү һаажа, ажахы соогоо түрүүлжэ ябанхай. Һаалишад Оксана Петрова, Августа Савельева болон бусад энэ хугасаада үнеэн бүриһөө 2000 гаран килограмм һү һаажа абанхай. Тус ажахын һаалишад КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй гаргаһан тогтоолые зүбшэн хэлсэжэ, бии байгаа арга боломжоёо бодожо үзэһэнэйнгөө удаа үбэлэй һаранuудта үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һаажа абаха гэһэн социалис уялга баталан абаба. Үбэлэй хоёр һарын туршада эндэ үнеэн бүриһөө 303 килограмм һүн абтаад байна.

Д. ОЧИРОВ.

Бэшүүрэй аймаг.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

АГУУ ХАНИ НҮХЭСЭЛЭЙ ҺУЛДЭ

УЛЬЯНОВСК. (ТАСС-ай корр.). СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан экспозици В. И. Ленинэй түбэй музейн Ульяновскдахи филиалай харалгын гол зал соо нээгдэбэ. Союзна арбан табан республикын ахамад скульпторнууд, урлан дархалагшад тэрэниие бэлдэлсээ. Эдэнэр совет олонациональна гүрэнэй үндэһэ һуури табигшын түрэһэн тоонто хотодоо бэлэг болгон, республикануудайнгаа гербүүдые бронзоор шудхажа эльгээгээ. Хэдэн метр үргэн панногой тэг дундань Совет Социалис Республикануудай Союзай гербо яларна. Энээниие Ульяновскын урашуул А. К. Павлов, В. Г. Попов бүтээгээ.

СССР-эй арадуудай хани нүхэсэл, совет үндэһэ яһатанай гүрэнэй экономикын ургалта, хүгжэлтэ, дэлхэйн социалис байгуулалтые бэхижүүлгэдэ Совет гүрэнэй дүүргэдэг үүргэ харуулһан материалнууд, документнүүдтэй бүлэгынь дээрэ дурдагдаһан композици дүүрэнэ.

ТАРЯАН НАМАРҺАА ЭДЕЭШЭНЭ

Орооһо таряа, газар ажалай бусад продуктнуудые 1973 ондо бүри ехээр ургуулжа абаха, бэлэдхэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые Хойто-Осетиин колхоз, совхозуудта, бригада болон звено бүхэндэ зүбшэн хэлсэнэ. Республикын таряашад Кубаниин таряашадай үүсхэлые халуунаар дэмжэн, газар ажал эрхилэлгын шанар, газарай гектар бүриин үрэжэл дээшэлүүлхэ мүрысөөндэ оролсобо.

(ТАСС).

ГУШАН ЭШЕЛОН ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР

МИАСС. (Челябинска область). (ТАСС-ай корр.). Ураалай, Сибириин Поволжиин металлургическа предприятинуудые избёосхын флюсээр хангадаг Тургоякска уурхайн управлениин нүүрһэшэд СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Эдэнэр жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур абтаһан избёосхын флюсэй 100 мянгадахи тонные металлургнуудта һаяхан эльгээгээ. Энэнь түсэбһөө гадуур абтаһан металлургиин үнэтэ зүйлэй 30 эшелон болоно.

«БЕРЁЗКА-210» ОЛООР БҮТЭЭН ГАРГАГДАНА

ХАРЬКОВ. (ТАСС). «Коммунар» заводто «Березка-210» түхэлэй шэнэ телевизор олоор бүтээгдэн гаргагдажа эхилбэ. «Березка-210» бусадһаа бүхэ, найдамтай юм. Телевизорэй абяан, харагдасань зүүдөө заһардаг. Экраниинь—61 сантиметр үргэн.

Тус предприятиин коллектив СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ жэлэй дүүрэтэр 40 мянга шахуу шэнэ телевизор бүтээн гаргаха уялга абаа.

ШЭНЭ АЯЛГАНУУД

ТАЛЛИН. (ТАСС-ай корр.). СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулжа, СССР-эй арадай артист Э. Капп «Амаршалгын увертюрэ» зохёогоо. Тэрэнь Эстониин Композиторнуудай холбооной пленум дээрэ анха түрүүн гүйсэдхэгдэбэ.

Ниислэлэй концертын залнуудта дүрбэн үдэрэй турша соо эстон авторнуудай яһала олон шэнэ зохёолнууд гүйсэдхэгдөө.

АМАР МЭНДЭ, ХҮГШЭН ЭЖЫ!

Витебска областиин «Новинка» гэжэ совхозой хүдэлмэришэн байһанаа пенсидэ гараһан И. Ф. Колеченкын гэртэ энэ бүлын гэшүүн Мария Ивановна Улитинагай түрэһэн үдэрые тэмдэглэһэн найр болоо. Мария Ивановна 110 наһатай. Тэрээнтэйнь дашарамдуулан болоһон сайлалгын үедэ түрэлхидынь олоороо суглараба. Юбилярые тосхонойхидынь халуунаар амаршалаа.

Мария Ивановна гурбан басагатай, 15 ашатай, 40 гушатай. Маруся абгай наһан соогоо нэгэтэшье хүндөөр үбшэлөөгүй юм. Мүнөө 59 наһатай байдаг.

Белоруссида зуутай, дээшэшье наһатай 900 гаран хүн ажаһуудаг.

ШЭНЭ КУРОРТ

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС-ай корр.). Алас-Дурнын, Сибириин хэдэн хүн «Лазурный» гэжэ санаторидо амархаяа ерэбэ. Саһатай зүргэ харгынууд санаториһоо Амарай булан хүдар абаашана. Санаториин нэрэнь үшөөл хүсэд танил бэшэ байна. Амарагшадай путевконууд дээрэ «Санатори, 19-дэхи километр» гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

Курортнуудай захиргаанай талаар. Алас-Дурнын соведэй түрүүлэгшэ, РСФСР-эй габьята врач Ф. Ф. Фомин ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө:

— «Лазурный» — профсоюзуудай албан зургаануудай Алас-Дурнын 17-дохи ехэ санатори болоно. Мүнөө жэл хоёр зуу мянган хүн энэ нютагта ерэжэ, бэеэ эмшэлүүлэн амараа, — гэжэ хэлэбэ.

Алас-Дурнада 250 аршаан булаг олдожо шэнжэлэгдээ. Тэрэнэй 30 гараниинь, тэрэ тоодо халуун аршаанууд, үбшэнтэндэ ехэ туһа хүргэнэ.

«СССР-эй байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойе ажалай эрхим амжалтануудаар угтаха» — Ленинэй орденто Липецкэ тракторна заводой коллектив иимэ уряа доро мүнөө ажаллажа байна. Трактор бүтээгшэд жэлэй эхинһээ хойшо даабариһаа гадуур 1 миллион 200 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаһан байна. Үнгэрһэн жэлэй энэ үетэй сасуулбал, заводто продукци гаргалга 8 процентээр дээшэлээ. Ороной хүдөө ажахын хэрэглэмжэдэ түсэбһөө гадуур мөөртэй 25 трактор, хэдэн арбаад мянган түхэригэй запасной частьнууд эльгээгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эльгээгдэхээр бэлэн болгогдоһон тракторнууд.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАҺАЛГАРЯАГҮЙ ХҮДЭЛНЭ

РЕПОРТАЖ

Конвейерэй хоёр талаар сагаан халаад үмдэhэн эхэнэрнүүдэй загаhанай мяха баанхануудта хэжэ байханинь харагдана. Эндэhээ сагаан, шарабтар үнгэтэй баанханууд бүүд дундаа хэрэгтэй зүйлнүүдээр дүүргэгдээд лэ саашална...

— Манай Баргажанай адагай комбинадай тэмдэгтэй консервэ Эхэ оронноймнай алишье область, хизаарта хаража болохот. Жэшээнь, Алтайн таряашадай, Яхадай алта малтагшадай стол дээрэ харахадаа урма баяр түрүүлдэг юм, — гэжэ комбинадай главна инженер Т. Е. Степанова омогорхоно.

Нээрээшье республикымнай предприятинуудта үйлэдбэрилэгдэhэн эдеэ хоолой зүйлнүүдые, промышленна эд бараа холын газарта ябахадаа харахада хэды урма баяр түрүүлнэ гээшэб. Комбинадай коллектив СССР-эй 50 жэлэй ойн үндэрэй ажалай вахтада гарсаад, абаhан уялгаяа hайнаар дүүргэжэ байна. Хүдэлмэришэн бүхэн юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхые оролдоно, даажа байhан техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэнэ.

«Омуль», «Хариус», «Сиг», «Мелкий частик» гэhэн ба бусад консервэнүүд дээрэ далайн загаhанай нэрэнүүд hүүлэй үедэ нэмэнхэй.

— Хэзээнhээ хойшо далайн загаhаар консервэ хэдэг болоо гээшэб гээд комбинадай директор Н. Т. Пестеровhээ асуухада:

— Үйлэдбэрилэгдэдэг продукцимнай ассортимент, хэмжээниинь жэл ерэхэ бүри ургэдэнэ, дээшэлнэ. Далайн загаhаар консервэ хэдэг болоhоорнай дүрбэн жэл хүсэхэнь, жэлдээ 400 мянган баанха консервэ гарганабди. Иигээд эхэдээ манай Байгал далайн загаhаар хэгдэhэн консервэ дээрэ «Камбала», «Ставрида», «Скумбрия» гэхэ мэтэ, хамтадаа хорин шэнэ нэрэ нэмэгдэhэн байна.

Эдеэ хоолой зүйл элбэг дэлбэг болгохын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байhан комбинадай хүдэлмэришэдэй дунда үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхаhан түрүүшүүл олон. Жэшээнь, коммунис ажалай ударнигууд А. С. Селиванова, Х. И. Хандошкина, А. С. Осипова, В. Н. Колмаков, А. С. Копылова гэгшэд эндэ ажаллажа эхилhээр арба, арба гаран жэл боложо ябана. Коммунист Владимир Николаевич Колмаков Баргажанай адагай загаhанай комбинадта хүдэлжэ эхилhээр 40 жэл болохо ойртобо. Эрхим мэргэжэлтэй энэ слесарниин ажалайнгаа баян дүршэлдэ залуу үетэниие hургажа ябадагынь угаа hайшаалтай.

Коммунис ажалай ударник В. Н. Колмаков комбинадайнгаа Хүндэлэлэй дэбтэртэ, самбарта бэшэгдэhэн, хэдэ дахин шанда хүртэhэн байна. Мүнөө консервын баанхануудые хэдэг цехтэ ахалагша мастераар хүдэлжэ байhан Владимир Николаевич сүлөөтэй сагтаа ниитын хүдэлмэридэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсана. Тэрэ мүнөө захиргаанай хүдэлмэри шалгаха комиссиин түрүүлэгшээр, арадай заседателяар хүдэлмэрилнэ.

— Загаhа сэбэрлэгшээр ажаллажа эхилhээр арба гаран жэл хүдэлжэ ябанаб. Энэ үе соо комбинадаймнай үйлэдбэридэ ехэ хубилалта болоо. Шэнэ техникэ ашаглагдана, ажалай бүтээсэ ехээр дээшэлээ, шадаал hаа hайн шанартай эдеэ хоолой зүйл ехээр гаргахые оролдонобди, — гэжэ Августина Семеновна Селиванова хөөрэнэ.

Байгал далай мульhөөр хушагдаха ойртобо. Баргажанай аймагай загаhашад үбэлэй үеын хүдэлмэридэ түгэс бэлэн. Мульhэн дороhоо баригдаhан загаhан комбинадай үйлэдбэридэ асарагдаха байна. Эдэ ударнүүдтэ комбинадай конвейер заахашье зогсоогдонгүй, үбэлэй үсып хүдэлмэридэ нягта наринаар бэлдэгдэжэ байнхай.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Конвейерэй дэргэдэ. 2. Консервэ багсалагша А. С. Копылова ажалдаа.

Авторай фото.

УКРАИНАДА ЗОРЮУЛАГДАҺАН ҮДЭШЭ

Шахтоуправлениин профсоюзай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд «Аха дүү республиканuудай бүлэдэ» гэhэн үдэшэнүүдые үнгэргэнэ. Тэдэнэр энэ удаа хүүгэдэй 7-дохи саадта Украинада зорюулагдаhан хөөрэлдөө үнгэргөө.

Саадай хүмүүжүүлэгшэд болон хүдэлмэрилэгшэд хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаба. Библиотекарьнууд В. П. Томашева, Л. Н. Быкова гэгшэд олон тоото асуудалнуудта харюусаха баатай болоо. Украин арадай ажабайдал, соёл культура болон ажалай амжалтануудаар хүнүүд ехэтэ hонирхоhон байна.

Һүүлэй үедэ Украинада хэблэгдэн гараhан литература тухай эндэ зүбшэн хэлсээ. Украинын мэдээжэ уран зохёолшод, шүлэгшэдэй творчество тухай хөөрэлдөөн болоо. Жэшээлхэдэ, Поповкиной «Рубанюгай гэр бүлэ» гэhэн номые зүбшэн хэлсээ.

Л. СЛЮНКИНА.

УУЛЗАЛГАНУУД

ХАРГЫДА

Манай Хяагта хото ябахашье үдэрнай абаахай саhан арбалзан эрбэлзэн бууhадажа байгаа бэлэй. Огторгойн бүрэнхышье хада оршон тойрон саб сагаан. Энээнhээ боложо гү, али үшөө ямар нэгэ тайлбарилагдаагүй шалтагаанаар досоомнай хүнгэн, хүхюу. «Һайн намар болобо даа, газарнай садатараа уhалагдажа байна, — гэжэ маанадтай хамта поездын купе соо hууhан наhатайшаг хүн бодолгото болон хэлэhэнэй удаа итгэжэ дуугарба: — одоошье ган гасуургүй зун ерэхэ гү?..» Бидэнэр энэ хүнэй hанаата болохые яhала ойлгонобди: hүүлэй үедэ байгаалимнай удаа дараалан элдэбээр аашалаа бшуу. Тала дайда, тариhан тарямнай уhа бороогоор дутажа ангаhаншье байха, тиихэдэ намарай эхиндэ гэнтэ огторгой соорошоhондол, уhа саhаяа hуулга hабаар адхажа, оёортоо хүрэтэр хатаhан горжон hүни-үдэрөөр ами орожо эрьеhээ халяад, хүн зониие хүлгүүлээ hэмнай даа...

Манай энээн уруу ерэhэн хэрэг гэхэдэ, бидэнэр, хэдэн хүн республикын Уран зохёолшодой холбооной даабаряар уншагшадтайгаа уулзаха зорилготой ябанабди.

ХЯАГТА ХОТОДО

Хяагта хотые манай республикын ажалшад hайнаар мэдэхэл байха. Олон зоной энээ руу ябадагынь дамжаггүй. Бидэнэршье нэгэтэ бэшэ эндэ ерэhэн, түүхэтэ газарнуудтайнь танилсаhан байхабди. Харин Сүхэ-Баатарай музейдэ оронгүй бусажа болохо аал? Энэ музей Горнозерентуйска үйлсын дүрбэдэхи гэр соо юм. Зэргэлжэ hубариhан хуушан модон гэрнүүдhээ юугээрээшье илгардаггүй. Ганса нюур таладань ород, буряад хэлэн дээрэ hиилэгдэhэн үзэгүүдтэй шэрэм хабтагай үлгэгдэнхэй. «Энэ гэр соо 1920—1921 онуудта монгол арадай вождь Сүхэ-Баатар нюусаар ажаhууhан юм» гэжэ уншанабди. Эндэhээ (тус гэр үндэр добо дээрэ юм) Хяагта хото альган дээрэхидэл эли тодоор харагдана. Хуушанай хото Троицкосавск — мүнөөнэй Хяагта жэл ерэхэ бүри хубилжа, өөдөөшье үндыжэ, хажуу тээшээшье үргэн боложо байна даа! Хоёр-гурбан дабхар шулуун гэрнүүд, үйлэдбэриин байранууд... Хуушан городой залуу наhан энэл даа.

Академик Обручевой нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей. Үндэр гэгээн таhалганууд. Тэдээн соо табяатай экспонануудые ямар үнэ сэнгээр сэгнэлтэйб! Эндэ хизаар орондоо, хэжэ байhан ажалдаа үнэн зүрхэнhөө дурлаhан эдэбхитэд хүдэлмэрилдэг. Музейн директорээр хэдэн арбаад жэл соо Родион Филиппович Тугутов ажаллана. Тэрэ тус музейн хүгжэлтэдэ, хизаар ороноо шэнжэлэлгэдэ бүхы хаба шадалаа, ухаан бодолоо зорюулhан байха юм. Маанадай Хяагтада байха үедэ нүхэр Тугутов музейн директорэй тушаалда олон жэлэй туршада урагшатайгаар ажаллаhанайнгаа түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба гэhэн баяртай мэдээсэл ерээ hэн. Музей тухай хэлэхэ болоо hаа, тусхай статья бэшэхэ болоно.

Хяагтада түүхэтэ газарнууд олон. Тэдэнэй дунда Буряадай түрүүшын революционер Цыремпил Ранжуровай, Троицкосавскын Соведэй түрүүшын түрүүлэгшэ Константин Масковай ажаhууhан гэрнүүд бии. Хяагтын ажалшад түүхэтэ газарнуудаа нангинаар сахин хаража ябадаг юм. Хяагтаhаа Монгол орон руу ошоhон харгын баруун талада нэгэ hонирхолтой хүшөө бии. Гранит табсан дээрэ толгойгоо омог дорюунаар үргэhэн, хурса харасатай эхэнэр hууна. Нюур таладань нигэжэ бэшэгдэнхэй. «Хитад болон Түб Азяар аяншалhан түрүүшын ород эхэнэр Александра Викторовна Потанинада, Хяагтын ажалшадhаа».

Эндэ түрэжэ, ажабайдалай үргэн замда гаран, арад зондоо ашатай туhатайгаар алба хэжэ, Эхэ орондоошье, холын хари гүрэнүүдтэшье алдар солотой болоhон хүнүүдээрээ хяагтынхид омогорходог. Жэшээ болгон хэлэхэ болоо hаа, түбхын түрүүн академик Прянишниковай нэрэ солые дурдаха хэрэгтэй. Ородой агрохимиин үндэhэ hуури табигша академик, Гүрэнэй шангай лауреат, Социалис Ажалай Герой Дмитрий Николаевич Прянишников энэ хотодо түрэhэн юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Эхэ дайнай үедэ совет тагнуулшан Старчак гэгшэ дайшалхы хэрэгүүдээрээ алдаршаhан байна. Полковник Старчак анхандаа Хяагтада ажаhууhан юм. Мүнөө Москвада ажаллана, теэд хяагтынхидаа мартанагүй. Хяагтын дунда hургуулиие манай суута космонавтнуудай нэгэн, Советскэ Союзай Герой Николай Николаевич Рукавишников дүүргэhэн юм. Энэ намар тэрэ Хяагтада айлшалжа, багшанартайгаа, үетэн нүхэдтэйгөө уулзажа бусаа...

МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАН ГАРАГШАДТА АЙЛШАЛАЛГА

Тэрэ үдэшэлэндөө Хираан тосхондо уншагшадай урда тоосоод, Хираанай адагта хүрөө hэмди. Хираанай адаг — совхозой түб тосхон.

— Ехэ баяр баясхаланта үдэрнүүдтэмнай ерээлта, — гэжэ совхозой парткомой секретарь Алексей Раднаевич Тубанов хүхюутэйгөөр хэлэнэ. — Юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй социалис мүрысөөнэй дүнгөөр манай совхоздо РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан барюулагдахань.

Совхозой ажахын хүгжэжэ байhаниие анхандаа иишэ ябаашьегүй хүн Хираанай адагта ерэхэтэйгээ хамта мэдэхэ. Хираан голой эрье дээрэ совхоз өөрынгөө хүсөөр мүнөөнэй түхэлэй соёлой байшан барина. МТМ-нь заводой ямаршье механическа цехhээ дутахагүй түхеэрэлгэтэй. Шэнэ токарна, слесарна станогууд, пневматическа балта... Совхозой гол ажахы — хонин ажал. Хэрбээ совхозой ажахын жэлэй бүхы мүнгэн олзо доходой 1,5 млн. түхэригтэ хүрөө hаа, тэрэнэй 500 мянган түхэригынь хониной нооhо худалдаhанhаа, 300 мянган түхэригынь хониной мяха худалдаhанhаа оруулагдаа.

Бидэнэр совхозой түрүү хонишон Дашипыловэй отарада хүрөө бэлэйбди. Энэ нүхэрнай hамгантайгаа хоюулан эрхим hайнаар хүдэлмэрилдэг юм. Нүхэр Дашипылов аймагай түрүү хонишон гэhэн үндэр нэрэ солотой, мүн республикын габьяата малшан гэhэн солодо хүртэнхэй. Наймадахи табан жэлдэ эрхим hайнаар ажаллаhанайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагданхай.

Түрүү хонишод эндэ олон. Гэбэл ажал дээрээ түбхын түрүүн коммунистнууд болон комсомолшууд жэшээ харуулан ябана. Партиин гэшүүн Виктор Гунтупович Мункуев энэ жэлдэ хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэхэ республиканска hургуулида эльгээгдэ. Һамганиинь, түрүү хонишон Галина Доржиевна, hаяхана КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтанхай.

Совхозой алишье отделенеэр ябахадамнай, эршэтэ ажалай тэмдэг үзэгдэнэ: Барилгашадай hүхын ханхинаан зэдэлээд абаха, хонишодой хонгёо дуун ханхинашаха. Үбhэ, hолоомо ашаhан автомашинанууд хойно хойноhоо hубариха. Хяагтын адагта байхадамнай, партком барилгын модо бэлдэхын тула воскресник эмхидхээ hэн. Эртэ үглөөгүүр конторо соохи улаан булан соо зуутаад механизаторнууд сугларaa бэлэй. Бидэнэр тэдэнтэй уулзаабди.

«ЗАРЯ» КОЛХОЗ

Эндэ таряа хуряалга болзорто саг соогоо дүүргэгдэ. Малшье шэнээ hайнтайгаар үбэлжэлгэдэ оруулагдаа.

— Мүнөөдөө үнеэн бүриhөө сүүдхэдээ арбаад гаран литр hү hаанабди, — гэжэ Пограничнa совхозой Харанхын hүнэй фермые даагша Цында Дашеевна Замбалаевагай хөөрэhэниие hананабди. Партиин райкомой инструктор Клара Михайловна Шаныгина иигэжэ хэлээ hэн: малшад, илангаяа hаалишад муугаар ажаллана гэхын аргагүй. Танай энэ хүрэhэн фермэ совхоз соогоо түрүү фермэнүүдэй нэгэн юм. СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан социалис мүрысөөндэ түрүүлэн ябана, — гэжэ мэдүүлнэ.

«Заря» колхозой ажахы тиимэшье ехэ бэшэ. Гэбэшье ажалша хүнүүдынь амжалтануудаараа аймаг соогоо суурхаhаар үнинэй. Тракторист Виктор Павлович Жарников тухай дуулаагүй хүн аймаг соо олдохогүйл гэжэ hанамаар. Энэ нүхэрнай жэлhээ жэлдэ үндэр амжалта түйладаг механизаторнуудай нэгэн шуу. Үнгэрэгшэ намар комбайнер Григорий Мелентьевич Васильев таба мянган центнер таряа сохижо, бултанhаа түрүүлhэн байха юм. Колхоздо хүрэжэ ерэхэдэмнай, Григорий Мелентьевич нютагтаа байбагүй. Эрхим ажалайнгаа түлөө солото механизатор туристическэ путёвкоор шагнагдажа, Москва аяншалhан байгаа бшуу. Түрүү механизаторнуудай тоодо мүн Алексей Жарчиков ороно. Звеньевой Жарниковай механизаторнууд 13 мянган центнер үбhэ бэлэдхээ.

— Таряаламнай тиимэшье ехэ бэшэ. Нэгэ бүлэдэ 50 гектар таряалангай, бэлшээриин, сабшалангай газар хүртэнэ, — гэжэ колхозой партийна организациин секретарь Илья Андреевич Полынцев хөөрэнэ. — Бүлэ бүхэндэ 50 хонин, 5 үнеэн, 5 гахай хүртэдэг. Иимэ тоо угаа ехэшье, тон багашье бэшэ. Теэд ажалша хүнүүд маанадта ехэ хэрэгтэй. Бидэнэр урагшаа дабшаха, шэнэ амжалтануудые түйлаха ёhотойбди. Иимэhээ колхозой правлени ба партийна организаци ерэхэ жэлдэ ороной баруун хизаарhaa нүүжэ ерэхэ зоной хэдэн арбаад айл бүлэ уриха хүсэлэнтэй. Тэдэнэр маанадта гомдохогүй. Колхознигуудаймнай hарын дунда зэргын олзо доход 140 түхэригтэ хүрэнэ. Айл бүхэндэ мотоцикл гү, али мотороллер бии, автомашинануудшье байха. Ганса энэ жэлдэ зургаан колхознигууд хүнгэн автомашина абаха hанаатай.

Хаанашье ябахадаа хүдөөгэй зоной эршэтэ ажалда урмашан ябалайлди.

К. ИЛЬИН,
уран зохёолшо.

ПНР. Мелецкэ авиационно заводто Польшын болон совет конструкторнуудай хамтын хүсөөр М-15 гэжэ хүдөө ажахын самолёт бүтээгдэбэ. Байгша оной декабрь hарада завод М-15 түхэлэй түрүүшын самолёдуудые бүтээжэ, туршалгада эльгээхээр хараалэнхай. Энэнь заводой коллективэй СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулhан бэлэг мүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мелецкэ заводой ахамад конструктор К. Гоцула, главна консультант Р. А. Исмаилов (СССР) гэгшэд шэнэ самолёдой схемые зүбшэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

НЮТАГАЙ ТҮҮХЭ

...ЛАН — юрын лэ буряад ... Охин-Булагай совхозой отделениин түб hуурин. ... байhан томо модон бай... ...хэ харахадаа, hургуу... гэжэ тухайлхаар.

...ээлэй забhарлалга дайдаа. Багшанарай таhалга. ... багшанарай дунда бүhэтэй хүн багахан ... саана hууба.

...нилсанабди. Энэ багшанарай хэдэн үгэ андалдаhа... удаа:

«Би — совет хүмби» гаршаг-анкетымнай асуудалнуудта харюусаха ... — гээд, эндэхи hургуулиин hуралсалай таhагые Н. Н. Гомбоевто хандуураа, иимэ харюутай ...ээ, hарбайбаб. Тэрэ... хараад:

Һүү-ү, эндэтнай томо ... хэлэдэг юм бэшэ гү, ... тинтэрээ хэлэжэрхи... үмэн байхагүйл даа, — ... урдаhаамнай аягүйр... харaадхиба.

... дуу үсөөнтэй, залуу ... хүн өөр тухайдаа хөөрэхөөр бэшэ, асуу... хоёр-гурбан үгөөр ха... байна.

... яахаб. Буряад хүнэй ... зан иимэ hэмнай даа ... hургуулиин ажалаар ... юумээрнь hонирхохо... хүмнай үгэ хүүртэй ...хибо.

...ургуулиин ленинскэ та... хизаар ороноо шэн... музей. Багшанарай ... доро ухибүүдэй ...лhан, сүхеэрhэн гэжэ ...бди.

...лай Нимаевич Гомбо... бирлна, хөөрэнэ. Эн... найман жэлэй hургуу... «Бэдэрэлгэ» («Поиск») хизаар ороноо шэнжэ... кружок байгуулагда... хүдэлмэри хэжэ ... гэжэ ажалынь — ... экспонадууд гэршэл... Н. Гомбоевой хүтэл... доро энэ кружогто 28 ... шэнжэлэлгэ-бэдэ... ехэ хүдэлмэри ябуул... түрэл нютагайнгаа түү... хабаатай материалнуу... эдэнэр суглуулна. Хоёр... буряад зоной байдал hуудалда хабаатай олон юумэ суглуулhан байна.

Музейн экспонадууд соо элдэбын документнүүд, фотозурагууд олон. Харлан нютагта колхоз байгуулhан, тэрэнэй хүгжэhэн дэбжэhэн түүхэ, нютагтаа шэнэ байдал байгуулагшадай намтар гэхэ мэтэ музейн материалнууд энэ нютагай шэнэ байдал тухайда домоглоно. Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкын главна комитедэй дайнай урда тээ Харланай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо үгэhэн грамота байна.

1938 оной майн 11-дэ «Бурят-Монгольская правда» газетэдэ гаргагдаhан нэгэ иимэ мэдээсэл хүнэй анхарал татана: «Бэшүүрэй аймагай Харланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хониной фермэ 1936 оной хони үсхэбэрилгын түсэб 121 процент, 1937 оной түсэб 136 процент дүүргээ. 1938 оной январиин 1-дэ 1.330 хонитой болоод байба. 1937 ондо 100 эхэ хонин бүриhөө 144 хурьга абажа түлжүүлээ» — гээд уншанабди. Мүнөөнэй тон эрхим хонишодой түйлаhан амжалтатай адли гү, али үшөөшье үлүү.

Харланда хамтын ажал байгуулалсаhан, түрүүлэгшээр удаан хүдэлhэн Бальжинима Тудупович Тудуповай олон документнүүд, дүрэнь эндэ бии. Мүн лэ энэ колхозой эдэбхитэн ябаhан, колхозой эхи табилсагшадай нэгэн Нима Балданович Буянтуевай документнүүдтэй танилсанабди. Бурят-Монголой партийна организациин VII конференциин делегадай мандат, бурхангүйшүүлэй бүлгэмэй гэшүүнэй билет, 1926 ондо комсомолдо ороhон биледынь — эдэ бүгэдэн энэ хүнэй намтарай зарим тэдые харуулна бшуу. Нима Балданович Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнhаа бусаагүй. Басаганиинь — Искра Нимаевна Норбоева эндэхи hургуулида 28-дахи жэлээ хүдэлжэ байна.

Аха дүү Монгол оронтой хани харилсаатай байhаниие гэршэлhэн дурасхаалай тэмдэг баhа эндэ бии. Маршал Чойбалсанай эндэхи нютагай хүндэ бэлэглэhэн фото-зураг харанабди. Буряад зоной гэр байдалhуудалда хабаатай юумэнүүдые эдэнэрэй суглуулhаниинь яhалашье hайн. Буряад зоной гэр байдалай хэрэгсэлнүүд: хутага, элдэбын амhарта, суурга, тулхуур; гөөлтын зүйлнүүд; бүhэ, монгол тобшонууд, hиихэнүүд болон бусад бии.

— Манай нютагhаа дайнда ошожо наhа бараhан сэрэгшэдэй тоо бүридхэл хэжэ, эдээн тухайда материалнуудые: бэшэгүүд болон документнүүдые суглуулжа байнабди, — гэжэ нүхэр Гомбоев хөөрэнэ.

Энэ кружогойхид ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулан, «Минии эсэгэ орон» гэhэн экспедици эмхидхэhэн байна. Энэнь зургаан шэглэлтэй.

Иигэжэ Харланай найман жэлэй hургуулиин багшанар үхибүүдтэеэ түрэл нютагайнгаа түүхэ хамтаараа суглуулжа эхилээ. Энэ талаар түрүүшын алхам хэгдээд байна. Үнэтэ материалнууд суглуулагданхай.

Ургажа ябаа үетэниие ахамад үетэнэй баатарлиг ажал хэрэгэй үльгэр жэшээгээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь эдэ бүгэдын ашатай туhатай байханиинь лабтай.

***

Н. Н. Гомбоев тухай богонёор хэлэхэдэ иимэ: Харлан нютагта түрэhэн, эндээ багшална, эхэ эсэгэ хоёрынь амаралтада гараhаншье hаа, эсэгэнь — Нима Балданович Гомбоев луговодоор хүдэлдэг, отделениин партийна организациин бюрогой гэшүүн, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадаhан, олон орден хайрада хүртэhэн, габьяата хүнүүдэй нэгэн гэжэ ойлгоо hэмди.

Н. Н. Гомбоев — түрэл нютагайнгаа түүхэ суглуулагшадай нэгэн мүн.

Музей хараад, багшанарай таhалгада ороходомнай:

— Танай газетын гаршаг-анкетын асуудалнуудта Гомбоевтоной алиниинь — эсэгэнь гү, али хүбүүниинь харюусахань бэ? — гээд, hургуулиин директор Д. Т. Дармаева асуугаа hэн.

— Алиниинышье хамаагүй, — гэжэ харюусаа hэмди. Иигэжэ Харлан нютагhаа бэшэг абадаг болгогдоо бэлэй.

Д. ЖУГДУРОВА.

ПОЛИГРАФИСТНУУДТА — ҮНЭТЭ ШАН

Газетэнүүд, номууд, журналнууд, брошюранууд, плакатнууд, элдэб янзын бланкнууд. Эдэ бүгэдэ республиканска типографида бүтээгдэжэ байна. АПН-эй үнэмлэхэ нэдондо жэлhээ «Октябриин туяа» гэжэ журнал эндэ хэблэгдэдэг болонхой.

Типографиин коллектив ССР Союзай 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, газетэ, журнал, номуудые хэблэн гаргаха арба hарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэhэн байна. Предприятиин хүдэлмэришэд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэридөө шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ туезбүүдээ амжалтатай бэелүүлhэн, түсэбhөө гадуур ехэ олзо доход оруулhан байха юм.

Бригадир М. Хаминай хүтэлбэрилдэг хэблэлгын цехэй хүдэлмэришэд коллектив соогоо эрхимлэжэ ябана. Хэблэгшэд М. Красенко, Г. Минеев, линотипистка Н. Бобылева, үзэгүүдые холбогшо Ф. Коломеец болон бусад ажалай үндэр бүтээсэ түйлажа, бусад нүхэдтэе жэшээ харуулна.

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ ажалай эрхим дүнгүүдые түйлаhан республиканска типографиин коллективтэ КПСС-эй Буряадай обкомой, республикын Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй ойн баярай Хүндэлэлэй грамота барюулагдаба. Улаан-Үдын Советскэ районой промышленна предприятинуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хоёрдохи hуури эзэлhэн тус типографиин коллективтэ КПСС-эй Советскэ райкомой, райсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй Хүндэлэлэй грамота барюулагдаhан байна.

П. КАЗАРИНОВ.

ЗАХИЛ ХЭГШЭДЭЙ АНХАРАЛДА

Гадаадын оронуудай элитэ мэдээжэ мэргэжэлтэдэй бэшэhэн «Приборы и методы физического металловедения» гэжэ гаршагтай тайлбари үгэhэн номые «Мир» хэблэл 1973 ондо гаргахаар бэлэдхэжэ байна. Хоёр боти энэ ном англи хэлэнhээ оршуулагдаа.

Материал шэнжэлдэг мэргэжэлтэдтэ, заводой лабораторидо, эрдэм шэнжэлэлгын институдуудта ажалладаг хүдэлмэрилэгшэдтэ энэ ном зорюулагдана. Мүн дээдэ hургуулинуудта энэ ном шудалхада болохо.

Түрүүшын ботидо табан бүлэг оруулагдаа. Температура хэмжэхэ онол арга, рентгенэй зураг зүбөөр ойлгохо гэхэ мэтэ темэдэ түрүүшын боти зорюулагдаа. Хоёрдохи ботинь зургаан бүлэгhөө бүридэнэ.

1973 оной майн 15 болотор энэ номдо захил хэгдэхэ.

***

Дж. Бокс. Г. Дженкинс гэгшэдэй «Анализ временных рядов», «Прогноз и управление» гэжэ хоёр хубиhаа бүридэhэн номые «Мир» хэблэл англи хэлэн дээрэhээ оршуулаад, 1973 ондо хэблэн гаргахаар бэлэдхэбэ.

Энэ ном ойлгосотой зохидоор бэшэгдэнхэй. Математика шудалдаг мэргэжэлтэдтэ, геофизигүүдтэ, астрономуудта, экономистнуудта, түсэблэгшэдтэ энэ ном туhатай байха.

1973 оной сентябриин 10 болотор энэ номдо захил хэхэдэ болохо.

Л. ЕЛИЗОВА,
Буркоопсоюзай номой худалдаа наймаанай таhагай ахалагша инструктор.

...АЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДhЭЭ

Хилээмэн — эдеэнэй дээжэ

Һаяхан «Правда Бурятии» газетэдэ нүхэр Неродовой «Хилээмэнhээ үнэтэй юумэн үгы» гэhэн hонирхолтой статья толилогдоо hэн. Хилээмэн, хилээмэнэй бусад зүйлнүүдтэ эзэн ёhoор хандаха, наринаар гаргашалха гээшэ тон шухала асуудал болоно. Тиимэhээ энээн тушаа хэдэн тобшо hанамжануудые хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Наhажаал болоhон хүнүүд — дэлхэйн хоёр, граждан дайнуудта хабаадалсагшад хилээмэн ямар сэнтэйб, таряашанай ажал ямар бэ гэжэ hайса ойлгоhон, мэдэhэн байнад. Тэдэнэр өөhэдөө үлдэхэ, даарахые үзэhэн ха юм даа. Тиимэhээ нүхэр Неродовой статья тушаа нэн түрүүн наhажаал хүнүүд (олонхинь пенсионернүүд) hанамжаяа хэлэнэ. Теэд залуушуулай энэ хэрэгтэ хабаадалсадаггүйнь гайхалтай. Тэдэнэр лэ таряашадай оролдолгын хүсөөр ургуулагдаhан хилээмэндэ хайша хэрэгээр хандана ха юм. Мүнөөнэй зарим (илангаяа городто ажаhуудаг) залуушуул хилээмэнэй үнэ сэн hайнаар ойлгоногүй гэхэдэ алдуу болохогүй ха.

Совет арад зоной хилээмээр дутаддахагүйн тула манай парти ба правительство хододоо анхаржа, үдэр бүри hанаалаа табижа байдаг. Эдеэ хоолой эгээл шухаланиинь хилээмэн болоно. Ушар иимэhээ манай магазинуудта хилээмэн тон хямда сэнтэйгээр худалдагдана гээшэ. Ороohо таряа тариха, хуряаха, тэрэниие болбосоруулха хэрэгтэ аргагүй ехэ мүнгэ зоори, хүнэй ажал гаргашалагдана гэжэ хүн бүхэн ойлгохо зэргэтэй бшуу.

Городой зарим залуушуул хилээмэндэ, хилээмэнэй бусад зүйлнүүдтэ хайша хэрэгээр хандана гэhэн тобшололоо нэгэ жэшээ дээрэ харуулая. Зунай сагта хүн зоной амардаг газарнуудта хаягдаhан, хаташаhан хилээмэнэй зүйлнүүд али олон ушардаг гээшэб? Нэгэ зарим хүнүүд хаташаhан гү, али буриташаhан хилээмэнэй зүйлнүүдые шорой богтой худхаад, газаа гаргажа хаядаг болошоо. Тиихэдэ Улаан-Үдэ городто эдеэ хоолой, хилээмэнэй үлөөдэhэн биратай hайнаар суглуулагданагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Арад зоной баялигые арьбалха, гамнаха, илангаяа талха таряанай зүйлнүүдые гамтайгаар гаргашалха хэрэгтэ хүнүүдые эдир багаhаань эхилжэ, бүри саадта ябахаhаань hургаха гээшэ тон шухала гэжэ hанагдана. Айл бүхэндэ, hургуулинуудта энэ хүдэлмэридэ ехэ анхарал табигдаха зэргэтэй.

Магазинhаа хилээмэ худалдажа абаад, адууhа мал, шубуудые тэжээдэг хүнүүд хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаха ёhотой юм. Тиимэ ябадал гаргаhан хүнүүд түрүүн 10—50 түхэригэй ялэ түлэхэ, хоёрдохёо баригдаа hаа, залан заhаруулгын ажалда нэгэ жэлээр хабаадуулагдаха гү, али гурбан жэлээр сүлөөгөө хаhагдаха болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Улаан-Үдэ городой зарим эрхэтэд 3—5 гахай барижа, тэдэнээ хилээмээр тэжээдэг заншалтай болошоо. Энэ талаар горсоведэй гүйсэдкомой худалдаа наймаанай таhагай, хилээмэнэй инспекциин хүдэлмэрилэгшэд биратай ажал ябуулнагүй, саг соонь таараха хэмжээ абадаггүй байха юм.

Хилээмэ, хилээмэнэй бусад зүйлнүүдые гамтайгаар таргашалха, арьбалха хэрэгтэ хүн бүхэн, гэр байрын комитедүүд, худалдаа наймаанай ниитын инспекторнууд, арадай хинагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаха болоно.

И. БАЛУРОВ,
РСФСР-эй габьяата юрист.

Монгол оронһоо ерэһэн бэшэг

БАЯРАЙ СУГЛААН

Монгол залуушуулые совет ороной һургуулинуудта һургажа эхилһэн сагһаа хойшо табин жэл болобо. Эгээн түрүүн 1922 ондо эрдэмдэ һурахаяа 15 хүбүүд, басагад Москва ороо бэлэй. Тэдэнэр совет орондо һураха хари гүрэнэй түрүүшын студентнэр болоо һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо үнгэрһэн хахад зуун жэл соо совет гүрэнэй дээдэ, дунда, тусхай мэргэжэлэй һургуулинуудые 15.000 гаран монгол хүбүүд, басагад дүүргээд, Эхэ орондоо бусажа, социализм байгуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна. Тэдэнэй дундаһаа МНР-эй парти, правительствын эдэбхитэд, мэдээжэ эрдэмтэд, соёл культурын, ажал үйлэдбэриин олон түрүүшүүл гаража, монгол арадай омогорхол болон байдаг.

Мүнөө үедэ Советскэ Союзда гурба мянга тухай монгол студентнэр һурана. Энэ хадаа арадай хубисхалай илан мандаһан сагһаа хойшо мүнөө хүрэтэр Монгол орондо совет гүрэнһөө үзүүлжэ байдаг интернациональна туһаламжын нэгэ хубинь юм.

Һаяхан Улаан-Баатар хотодо МНР-эй гүрэнэй оперо, балеДэй театрай байшан соо совет гүрэндэ монгол залуушуулые һургажа эхилһээр 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан болобо. Энэ суглаанда МНРП-гэй олониитын эмхинүүдэй, хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Суглаанай президиумдэ МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Ю. Цеденбал түрүүтэй МНР-эй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд һуугаа. Суглаан дээрэ, СССР-тэ һургуули дүүргэгшэдэй холбооной дарга, МНР-эй Шэнжэлхэ Ухаанай Академиин президент, академик Б. Ширэндэв «Үндэр мэргэжэлтэй болбосон кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ совет гүрэнһөө манай орондо үзүүлжэ байгаа аха дүүгэй туһаламжа» гэһэн элидхэл хээ. Мүн энэ ойн баярта уригдажа ерэһэн совет делегациин түрүүлэгшэ, СССР-эй дээдэ болон тусхай дунда һуралсалай Министрэй орлогшо Н. С. Егоров үгэ хэлээ.

Совет гүрэнэй дээдэ һургуулида һуража, үндэр мэргэжэлтэй болоһон монгол хүбүүд, басагад парти, гүрэн түрын, соёл культурын, олониитын үйлэдбэри, ажахын алишье газарта амжалтатайгаар ажаллажа байна. Монголой арадай ажахыда хэрэгтэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хэрэгтэ асари ехэ туһаламжа үзүүлһэн совет арадта, совет һургуулинуудта монголой арад түмэн үргэлжэ баяр баясхалан хүргэжэ байдаг юм.

Б. ЦЫРЕНДАШ.

ХАРГЫН АЮУЛ ҺЭРГЫЛЭЕ

Үбэлнай ерэжэ, харгынууд саһаар хушагдаба. Елүүр болоһон харгы дээгүүр автомашина жолоодон ябахань бэрхэтэй болоо. Теэд зарим жолоошод энээниие ойлгоногүй.

Үнгэрөөшэ үбэлэй ноябрь, декабрь, январь, февраль һаранuудта республика доторнай харгы замай 268 усал болоһон байна. Машина, техникэ эбдэржэ, гүрэниие олон мянган түхэригэй хохидол, гарзада оруулна. Бүри аймшагтай талань юуб гэхэдэ, энэ усалһаа боложо хүнүүд гэмтэнэ, заримдаа хосоришье.

Мүнөө жэлдэ эдэ бүгэдые һайжаруулха талаар хубилалга үзэгдэнэ гээшэ гү? Үгы шахуул даа. Хэдэн баримтаар энээниие гэршэлжэ болоно.

«Урал-355» машинын жолоошон Ц. Дылгыров тосхонһоо гараад, 40-дэхи километртэ харгын годирдоһондо автомобиляа залажа ядаһаар, хүмэришэһэн байна. Өөрөө, суттаа һуужа ябаһан хоёр хүтэеэ, наһа бараа. Мүнөө жэлэй түрүүшын саһанаар энэ усал болоо һэн. Мухар-Шэбэр ошодог харгыгаар хүнүүдые шэрэжэ ябаһан автобус 20 метр үндэр эрмэгһээ халиһан байна. Һуужа ябаһан 27 хүнэй 2-нь наһа бараа, 5-ниинь шархатаа.

Октябриин 26-да Борсоев — Водопроводная гудамжануудай хэрээһэн дээрэ П. Бурлаков гэжэ жолоошон машинаяа залажа ядаһаар харгын зүүн талада халтиран гаража, урдаһаань ерэжэ ябаһан машинатай мүргэлдөө. Энэ үдэр үшөө 3 усал болоо. Эдэнэй дунда архи балгаһан жолоошодшье дайралдаа.

1972 оной 10 һарын туршада гүрэнэй автомобильна инспекциин дисквалификационно комисси 2.387 жолоошониие машинаар ябаха эрхэһээнь хаһаһан байна.

Хото, тосхонуудай газаа тээ, уга харгыда ябахадаа машинын жолоошод түргэн, удаан ябахаяа өөһэдөө мэдэдэг байна. Тиихэдээ харгын шэншые, өөрынгөө дүй дүршэлые тэнсүүлжэ үзэхэ ушартай. Зарим жолоошод үбэлэй халтирхай харгы дээгүүр зунай асфальт дээгүүр гүйлгэһэндэл табилуулдаг байна. Энэ һай ушаруулхагүй. Часай 60 модо харуулжа ябаһан машинын тормоз дарахада тэрэ асфальт дээрэ 27 метрэй зайда тогтодог һаа, үбэлэй елүүр харгы дээрэ 140 метр һолжоржо ошодог.

Зундаа ябадагта адли түргөөр үбэлдөө ябажа болохогүй. Зарим жолоошодой харгын хажуудахи канава уруу халтиран орожо үзөөгүйдөө энээниие ойлгодоггүйнь харамтай. Юуб гэхэдэ, тормозлогдоһон машина үшөө хажуу тээшээ халтирдаг.

Ганса тормозлоходо бэшэ, мүн газ ехээр дарабал гү, али гансата газ бага болгобол, машиные хажуу тээшэнь һэжэдэг байна. Машинын хажуу тээшээ халтиралга заал һаа хажуу тээһээ ороһон хүсэнтэй холбоотой. Мөөрнүүдэй сэхэ урагшаа жудхэжэ ябатарнь сохиһон болодог гү, али халтиһэн харгы, хонхосог хажуу тээһээ ороһон хүсэн боложо үгэнэ.

Мүн муу тормозтой машиные хажуу тээшэнь шэдэдэг байна. Тиимэһээ халтирхай харгыда гарахын урда машинаяа һайса шалгажа үзэжэ, харгыда гараад ябахадаа, түргэдэжэ ябажа гүйлгэхэгүй, айхабтар нарилха шухала.

Харгыда аюул хэхэгүйн тула жолоошон бүхэн оролдохо ёһотой бшуу.

Г. ТОЛОКНОВА,
ГАИ-гай инспектор.

Үбэлэй угалзанууд.
А. МАНТАЕВАЙ фотоэтюд.

Спорт — *Спорт*

ХОЁР ХҮН ТҮРҮҮЛҺЭЭР

Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөнэй дүрбэдэхи наадаяай үнгэргэгдэхэдэ, эрхимлэжэ ябаһан Агафонов Хван хоёр энэ үдэр хоорондоо наадаха болобо. Нааданай тэн багаар эдэ хоёрой алинайньшье шүүхые тухайлха бэрхэтэй байба. Шатаршан Агафонов ээлжээтэ ябадалнуудаа хэхэ болоходоо удаан боложо, сагаа баража захалба. Нүхэрэйнгөө удааржа байһые обёорһон Хван хоёр мори, нэгэ тэргэеэ ноёнойнь ара талада гаргажа абахадаа, ёһотой гэгшын шанга добтолго хэбэ. Зүгөөр өөрынгөө алдуу ойлгоогүй ябаһан Агафонов үлүү хүбүүгээ түлхи түлхиһөөр бэрсэ болгохынгоо тэндэ шүүгдэбэ.

Нүгөөдэ хюлгэ дээрэ наадаһан Игумнова Пенягин хоёрой парти дүүрэ дүүрэтэрээ тэмсэхээр байһан. Харин Игумновагай алдуутай ябадал хэхэтэйнь зэргэ Пенягин добтолһоор добтолжо. шүүһэн байна. Залкинд Ильиниие, Козулина Хангаловые, һурагша Андрей Громов Морозовые, Маншеев Базархандаевые, Тоневицкий Телегиниие, Шагжиев Зандановые, Иванов, Красновые шүүһэн байна.

Дүрбэдэхи нааданай удаа Хван, Пенягин гэгшэд 4—4 очкотой, түрүүлжэ ябаһаар. Һурагша Андрей Громов 3,5, Залкинд, Игумнова гэгшэд 3—3 очкотой болонхой.

М. ВАСИЛЬЕВА.

КУБОГТА ХҮРТЭБЭ

Яруунын аймагта үбэлэй спортын сезониие хоккей наадалгаар нээдэг заншалтай юм. Физкультура ба спортын аймагай комитет, «Урожай» бүлгэмэй райсовет, аймагай арадай тэгээрэлэй таһаг энэ жэлдэ мүрысөөе хоёр бүлэг болгон хубаарилха гэжэ шиидхэһэн байгаа.

Түрүүшын наадан ямараар үнгэрөөб? Түрүүшын бүлэгэй дундаһаа Тэлимбын, хоёрдохи бүлэг сооһоо Можайкын команданууд шалгаржа, түгэсхэлэй нааданда уулзаха болоһон байгаа. Гэбэшье Тэлимбын хоккейстнүүд түгэсхэлэй мүрысөөндэ ерээгүй. Тиимэһээ Можайкын спортсменүүд үнгэрэгшэ жэлдэ түрүү һуури эзэлһэн Нарһатын дунда һургуулиин хоккейстнүүдтэй мүрысэбэ.

Үсэд шанга тэмсэлэй һүүлээр Можайкын команда шүүжэ, «Урожай» бүлгэмэй аймагай соведэй кубогта түрүүшынхеэ хүртэһэн байна.

В. БАЙБОРОДИН.

Экваториальна Гвиней һаяхан оронойнгоо сүлөөлэгдэһөөр 4 жэлэй ойе тэмдэглэбэ. Африкан залуу сүлөөтэ гүрэн колониальна дарлалтын үлэгдэлнүүдые усадхаха талаар шэнэ аргануудые бэдэрнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 4-дэхи ойн баярай хүндэлэлдэ болоһон сэрэгэй жагсаал.

ТАСС-ай фотохронико.

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА— ЭЛБЭГ БАРАА

Таряашад, малшадые эд бараагаар гүйсэд хангаха гэһэн партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада райпотребсоюзуудай, сельпонуудай коллективүүд хаа хаанагүй социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн юм. Тэдэнэр хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, эд бараа худалдаха түсэбөө һараһаа һара бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Байгша оной 11 һарын туршада 180 миллион 991 мянган түхэригэй эд бараан таряашад, малшадта, хүдөөгэй интеллигенцидэ худалдагдаа. Энэ тоое нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулжа үзэхэдэ, 11 миллион 828 мянган түхэригөөр ехэ бараан худалдагдаһан болоно. Эдэ тоо, баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, хүдөөгэй ажалшадай баян дэлгэржэ ажаһуудаг болоһые гэршэлнэ бшуу.

Бабанскын райпотребобществын хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй солотоор дүүргэжэ байнхай. Тэдэнэр 11 һарынгаа даабари 150 мянган түхэригөөр үлүүгээр дүүргээ. Хяагтын аймагай кооператорнууд энэ жэлдэ муу бэшээр ажаллажа, түсэбһөө гадуур 100 мянган түхэригэй эд бараа хүн зондо худалдаа. Мүн Баргажанай Захаамин аймагуудай, Тарбагатайн райпотребсоюзуудай хүдэлмэрилэгшэд 11 һарынгаа даабарие ниилээд үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Д. КОЛМАКОВ.

Телефон · Телеграф · Радио

ХИЛЫН ЦААНАҺАА

ГУАЯКИЛЬ

«СССР—АРАДУУДАЙ ҮНЭН СЭХЭ ХАНИ»

ТАСС

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе Эквадорой ажалшад, ороной түрүү үзэлтэй олониитэ үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. Энэ гайхамшаг һайндэртэ зорюулагдаһан митингнүүд, конференцинүүд хото городуудта үнгэргэгдэнэ, фотовыставкэнүүд эмхидхэгдэнэ, кинофильмнүүд харуулагдана.

Эквадорой профсоюзай ехэ нэгэдэлнүүдэй нэгэнэй — Гуаяс провинциин ажалшадай федерациин һаяхан болоһон XII съезд энэ ойн баярта ехэ анхарал хандуулаа.

«СССР — социализм ба коммунизм байгуулха гэгээн гэрэлтэ замые хүн түрэлтэндэ нээһэн орон, бүтэдэ ниитын эб найрамдалай бата түшэг тулгуури, империализмда ба колониализмда эсэргүү хүдэлөөнэй найдамтай манлай болоно. СССР — социальна ба национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэдэг бүхы арадуудай, ажалшадай эгээн үнэн хани мүн» гэжэ съездын тусхай тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

ГАВАНА

Дипломатическа харилсаан тогтоогдоо

ТАСС

Карибска бассейндэхи дүрбэн орон — Ямайка, Барбадос, Гайана ба Тринидад, Тобаго Кубатай дипломатическа харилсаа тогтообо.

ДУБЛИН

СССР-эй ЗОРИГЖУУЛХЫ ЖЭШЭЭ

ТАСС

Олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн Совет гүрэнэй 50 жэлэй ой гансашье СССР-эй арадуудай бэшэ, мүн бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы арадуудай гайхамшаг һайндэр болоно. Дэлхэй дээрэ түрүүшын социалис гүрэнэй байгуулагдаһанһаа хойшо 50 жэлэй турша соо совет хүнүүдэй туйлаһан ехэ амжалта, илалтанууд империализмын хүсэнүүдтэ шанга сохилто хэнэ. Бүхы хүн түрэлтэндэ замыень заажа үгэнэ, — гээд Ирландиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Майкл О' Риордан, ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, мэдүүлбэ.

Экономико ба соёл культурыень хүгжөөн һалбаруулһан, байдалыень һайжаруулһан ленинскэ национальна политикын аша туһые Советскэ Союзай арадууд эдлэжэ байна гэжэ М. О' Риордан тэмдэглээ. «Асари ехэ туйлалтануудаараа СССР-эй арадууд омогорхохо эрхэтэй», — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

СССР-эй түүхэһээ Ирландиин ажалшад ехэ һургаал абана гээд КПИ-гэй Генеральна секретарь хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ. Хаанта Россин бага яһатанай ажаһууһан газар нютагуудта совет республикануудые байгуулһан, тэдэниие нэгэ Союз дотор нэгэдүүлһэн ушар бага яһатаниие бэеэ дааһан байдалтай болгоо. Демократиин, социализмын түлөө тэмсэдэг бүхы хүсэнүүд нэгэдэжэ, эбдэршэгүй бата холбоо барисаа байгуулхадаа, империализмда эсэргүү шанга сохилто хэхэ бшуу.

«СССР-эй агууехэ хүгжэлтэ бүхы дэлхэйн ажалшадта зоригжуулхы, шэглүүлхы хүсэн, ирланди арадта жэшээ болоно», — гэжэ М. О' Риордан хөөрэлдөөнэй түгэсхэлдэ хэлэбэ.

ПРАГА

ЧССР-эй АРАДАЙ ПАЛАТЫН, НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ ПАЛАТЫН СЕССИ

ТАСС

ЧССР-эй Федеральна суглаанай Арадай палатын ба Национальностьнуудай палатын хамтын V сесси декабриин 13-да эндэ нээгдэбэ. КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак, ЧССР-эй президент Л. Свобода ба республикын хүтэлбэрилхы бусад ажал ябуулагшад тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадалсана. Программна мэдүүлгэ дүүргэхэ тухай ЧССР-эй правительствын тоосоон, 1973 ондо ороной гүрэнэй бюджет тухай хуулиин проект сессиин зүблэхэ зүйлдэ ороно. ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал программна мэдүүлгэ дүүргэхэ тухай ЧССР-эй правительствын тоосоое депутадуудай урда элидхэбэ.

ХАНОЙ

Хани барисаанай ҮДЭШЭ

ТАСС

Вьетнам-совет хани барисаанай бүлгэмэй түбэй правлениин үүсхэлээр СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан үдэшэ «Вьетнам ба совет арадуудай хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаан хэтэ мүнхэдөө һалбаран бэхижэг лэ» гэһэн уряа доро боложо үнгэрбэ. Энэ жэлдэ Советскэ Союзда айлшалһан вьетнам-совет хани барисаанай делегациие толгойлогшын орлогшо, бүлгэмэй түбэй правлениин генеральна секретарь Ву Куок Уи үгэ хэлэбэ. Вьетнамай делегаци СССР-тэ айлшалха үедөө ленинскэ национальна политикын түгэс бэелжэ байһые хараһан байна гэжэ тэрэ хэлээ.

НЬЮ-ЙОРК

КОСМОНАВТНУУД ҺАРА ДЭЭРЭ

ТАСС

Хьюстондэхи залан хүтэлэлгын түбэй баримтануудай ёһоор. «Аполлон-17» гэжэ онгосын Һарын кабина хараалагдаһан газарһаа 80 метр урдуур, 200 метр зүүгээр 22 час 55 минутада (Москвагай сагаар) буугаа гэжэ мэдээсэгдээ һэн. Бууһан газарынь ·ланхагар ехэ нүхэнүүдээр элбэг.

Экипажай гэшүүдэй бэе махабад һайн гэжэ Сернан буумсаараа залан хүтэлэлгын түбтэ мэдээсэбэ. Хэдэн часай үнгэрхэдэ, космонавтнууд Һарын нюруу дээрэ түрүүшынхеэ бууба.

Бууһан газартамнай тооһо шорой үгы шахуу, нюруугайнь хүрьһэн вулканай тэһэрэлгэһээ бурилдэн, хүгжэһэн байгаа ёһотой гэһэн эрдэмтэдэй багсаамжатай тудалдана гэхэдэ болоно гэжэ космонавтнууд мэдээсэбэ. Тиигэбэшье хүрьһэнэйнь дээдэ тала ехэл һэбхигэр. Түрүүшээр космонавтнууд Һарын нюруу дээгүүр арай шамай ябаһан байха юм.

04 час 07 минутада луноход дээрэ тодхогдон табигдаһан телекамерын туһаламжаар космонавтнууд телевизионно дамжуулга хэжэ эхилһэн байгаа. Һүүлээрнь Сернан луноходто һуужа, туршалгын аяншалга хэбэ.

Энээнэй һүүлээр космонавтнууд научна приборнуудаа һарын нюруу дээрэ тодхон табиба. Элшэ туяагай урасхалые хэмжэдэг прибор һуулгахын тула 2,5 метр гүнзэгытэй хоёр нүхэ малтаба. Тиигээд шорой абахын тула Сернан гурбадахи нүхэ малтаһан байна. Геолог Шмитт гэгшэтэй хамта нүхэн сооһоо шорой абаад, луноход дээрээ хэбэд.

10 час 07 минутада космонавтнууд һарынгаа кабинада бусажа ерэбэд. Тиигэжэ түрүүшынь аяншалга 7 тухай часай турша соо үргэлжэлөө. Программын ёһоор, декабриин 13-най 01 час 03 минутада тэдэ кабина сооһоо хоёрдохёо гаража, ажаллаха ёһотой.

НЬЮ-ЙОРК

КОСМОНАВТНУУД ҺАРА ДЭЭРЭ

ТАСС

Американ космонавтнууд Сернан, Шмитт декабриин 13-да Һарын нюруу дээрэ хоёрдохёо гараба.

Тэдэнэр Һарын кабинаһаа гараад, луноходоороо 7 километр гаталһан байна. Тиихэ үедөө Һарын нюруугай шорой шохой суглуулаа.

Һарын кабинадаа бусажа ябатараа, Сернан шара-улаан үнгэтэй участок гэнтэ харажархёо. Шмитт эндэһээ шорой абаба. Эрдэмтэдэй һанамжын ёһоор, космонавтнуудай оложо абаһан энэ шорой илангаяа һонирхолтой.

Шара-улаан үнгэтэй участогай дэргэдэ космонавтнуудай тогтохо гэхэдэнь Һарын кабинадаа дары түргөөр бусагты гэжэ залан хүтэлэлгын түбһөө захиралта үгтөө. Юундэб гэхэдэ, кислородынь дууһаха тээшээ боложо ябаа. Москвагай сагаар 10 час багта Һарынгаа кабинада бусажа ерээ гэхэ гү, али 7 час 37 минутын туршада Һарын нюруу дээгүүр аяншалһан байха юм.

Космонавтнуудай 8 часай амаралта 13 час 18 минутада эхилхэ ёһотой байгаа. Сернан, Шмитт гурбадахяа, һүүлшынхеэ декабриин 14-дэ Һарын нюруу дээгүүр аяншалха.

«Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосын гол хуби соо үлэһэн космонавт Эванс селеноцентрическэ замаар дабшан, Һарын нюрууе буулгана.

Һарын нюруу дээгүүр түрүүшынгээ аяншалга хэхэ үедөө космонавтнууд луноходоороо 2,8 километр гаталжа, дүн хамта 13 килограмм шэгнүүртэй шорой 17 газарһаа абаһан байна гэжэ американ хэблэл мэдээсэнэ.

ПАРИЖ

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Сэрэгэй хойто сектортэ, Түбэй хада гүбээлиг газарта, Меконг мүрэнэй адагта шанга тулалдаанууд боложо үргэлжэлһөөр.

Куангчи хотоһоо хойгуур эшээлһэн сайгон далайн ябаган сэрэгүүдэй, парашютнодесантна сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдтэ Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд шанга сохилто хэнэ.

Меконг мүрэнэй адагта Урда Вьетнамай эгээн урдуурхи провинцида—Ансюендэ шанга тулалдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Эндэ эшээлһэн сайгон армиин бэхилэлгэнүүдтэ сүлөөлэлгын хүсэнүүд шанга харюу сохилто хэбэ. Эндэ болоһон байлдаануудай үеэр дайсан ехэ гээлтэ хоролтодо ороһон байна.

ПАРИЖ .(ТАСС). Пномпень хотоһоо зүүгээрхи районуудта шэбээлһэн пномпениин сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдтэ Камбоджын патриодууд шанга сохилто хэнэ. Декабриин 12-ой һүни Камбоджын ниислэл хотоһоо 20 километртэ байдаг сэрэгэй 8 ехэ баазада патриодууд добтолһон байгаа.

Патриодуудай сүлөөлөөд хинажа байһан Индохитадай районуудые американ сайгон авиаци зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоно. Индохитадай элдэб газар нютагуудые бомбодохын тула США-гай стратегическэ авиаци 40 гаран ниидэлгэ хэбэ.

ХАНОЙ. (ТАСС). Ноябрь һарада Меконг мүрэнһөө урдуур байдаг Баруун Намбогой провинцинуудта болоһон байлдаануудай үеэр патриотическа хүсэнүүд дахуулнуудай армиин 6 мянга гаран солдат ба офицерые хүлһөөнь буулгаһан байна. Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд дайсанай сэрэгэй 26 машина, 7 ехэ буу һандаагаа, 54 сэрэгэй ба туһалбариин судна уһанда шэнгээгээ, гэмтээгээ. Түлишэ, түрхилгын материалнуудтай хоёр ехэ склад, 6 хүүргэ тэһэлээ.

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын урда провинцинуудые американ авиаци зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоно. Декабриин 11-дэ Куангбинь провинциин, Виньлинь зонын хүн зоноор олон һуурин тосхонуудые стратегическэ «Б-52» түхэлэй бомбардировщигууд бомбодоһон байна. Энэ үдэр Тханьхоа. Нгеан провинцинуудай нютагуудые, Куанбинь провинциин түб—Донгхой хотые США-гай тактическа авиациин самоледууд бомбодобо.

БАРУУН БЕРЛИН

ҮДЭШЭНҮҮД, СУГЛААНУУД БАРУУН БЕРЛИНДЭ ҮНГЭРГЭГДЭНЭ

ТАСС

Баруун Берлинэй Социалис нэгэдэмэл партиин үүсхэлээр СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ажалшадай баярай үдэшэнүүд, суглаанууд хотын бүхы районуудта боложо байна. Нойкельн районой хүдэлмэришэн залуушуул олоороо Германо-совет хани барисаанай бүлгэмдэ оробо. Профсоюзай эмхинүүдэй, үйлэдбэриин соведүүдэй түлөөлэгшэдэй хабаадалгатай суглаан Рейниинкендорф райондо болоо.

ПАРИЖ

Парижда уулзалга болобо

ТАСС

Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөндэ хабаадалсажа байһан ДРВ-гэй делегациин тусхай советник Ле Дык Тхо национальна аюулгүйе сахиха талаар США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджертэй декабриин 13-да уулзаба.

ГАВАНА

С. АЛЬЕНДЕ КУБАДА

ТАСС

Албанай хэрэгээр Кубада ерэһэн Чилиин Республикын Президент Сальвадор Альенде Госсенс республика доторхи социалис байгуулалтын хэрэгүүдтэй танилсажа, үргэлжэлһөөр. Декабриин 12-то тэрэ Ниислэлэй провинцяар ябаба.

Энэ үдэшэлэн Кубын Революционно правительство Сальвадор Альендиин хүндэлэлдэ Революциин ордон соо сайлалга хээ. Кубын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Революционно правительствын премьер-министр Фидель Кастро, Республикын президент Освальдо Дортикос ба парти, правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд эндэ байлсаа.

КАМБОДЖО. Ороной урда районуудта шанга тэмсэл үргэлжэлһөөр. Арадай сүлөөлэлгын хүсэнүүд № 2 харгын дэргэдэхи районо Пномпениин сэрэгүүдэй бүлэг солдадуудта шанга сохилто хэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: патриодуудай доб-

ВИА—ТАСС-ай фото.

ВЬЕНТЬЯН

ШУХАЛА ҮҮСХЭЛ

ТАСС

Лаосой патриотическа хүсэнүүдэй ба Вьентьянай захиргаанай делегацинуудай уулзалгада декабриин 12-то эндэ боложо, патриодууд Лаосой асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ шухала үүсхэл гаргаба. Хэлсээнэй проектые патриотическа хүсэнүүдэй түлөөлэгшэ дурадхаа.

Орон дотор амгалан байдал һэргээхын тула Лаосто эсэргүү сэрэгэй бүхы ябуулганuудаа болюулха эрилтэ США-гай урда табигдана. Тиихэдэнь хоёр тала сэрэгэй ябуулгануудаа нэгэн доро болюулха зэргэтэй.

Байлдаануудай болюулагдаһанай һүүлээр 30 үдэрэй турша соо коалиционно правительство, коалиционно политическэ совет байгуулха ёһотой. Лаосой патриотическа фронт, эб найрамдалай, бэеэ дааһан байдалай, демократиин түлөө тэмсэдэг хүнүүд, Вьентьянай тала тэрэнэй бүридэлдэ оруулагдаха юм. Саг үргэлжын коалиционно правительство, ороной национальна суглаа байгуулхын тула бүгэдэ ниитын демократическа һунгалта үнгэргэлгэдэ бэлэдхэл хэхэ гээшэ саг зуурын эдэ албан зургаануудай зорилго болоно.

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

17.20 — Үнгэтэ телевидени. Фигурна һолжоролгоор уласхоорондын уулзалга. Эхэнэрнүүдэй программа.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

18.50 — «Эстонидо ходэһэн» гэһэн телеочерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

19.00 — «Время» — һониннуудай программа. 19.30 — «Эбдэршэгүй хани нүхэсэл. Татарай АССР.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

20.00—«Приходи сказка» — багашуулда зорюулагдана. 20.25 — «Ленин Лондондо» — киноочерк. 20.35 — «Үдэшын Улаан-Үдэ» — телегазетэ. 21.15 — һүүлэй һонин (буряад хэлэн дээрэ).

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

21.25 — Үнгэтэ телевидени. Фигурна һолжоролгоор уласхоорондын уулзалга. Эхэнэрнүүдэй программа.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

22.40—«Талын галнууд» — телевизионно журнал (буряад хэлэн дээрэ).

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

23.30 — «Время — һониннуудай программа. 24.00 — «А ну-ка, парни!».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

20.00 — Уран һайханай фильм.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54 приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-06, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66 76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56 23, промышленности и строительства — 61 35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем в рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-82, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.